

3.

Láthatár

Ismét késik az ingázók támogatása

4.

Láthatár

Szörványkollégiumot avattak Magyarlapádon

6.

Lélekjelenlét

A játékoság a konfliktuskezelés kulcsa – Kerekes Edit írása

10.

Láthatár

Világklasszis az erdélyi középiskolások sportolimpiáján – Kiss Előd Gergely írása

11.

Szülői szemmel

Sporttalan utakon – Albert Antal Orsolya írása

18.

Tanárszemmel

Szemléletváltás szükséges az oktatásban – Szénás Barnabás írása

19.

Iskola és kultúra

De Gerando Antonina, a nőnevelés úttörője Erdélyben – Gergely Istvánné Tőkés Erzsébet írása

22.

Pályáz(z)atok

Milyen utcában laktak a dédszüleim? – A Bölcs Diákok országos szintű vetélkedő versenyfelhívása

23.

Hivatalos

1.

Láthatár

Megújult „Bethlen Gábor vára” – Pap Melinda írása

5.

Tanterem

Iskolába viszik a székely legendákat – Biró Blanka írása

8.

Láthatár

Új utakat nyit a szamosújvári szörványkollégium – Dénes Gabriella írása

14.

Tanterem

Új kihívást jelent minden speciális nevelési igényű gyerek oktatása – Szatmári Bence beszélgetése nagyváradi pszichopedagógussal

16.

Iskola és kultúra

Közösségi élményt nyújt a közös éneklés – Antal Erika írása

20.

Magánterület

Semmi nosztalgia – Laczkó Vass Róbert írása

12.

Lendületben – középiskolások sportolimpiája

2016

10.

SZÁM

KK MAGYAR KÖZOKTATÁS

ROMÁNIAI MAGYAR OKTATÁSI FIGYELŐ

2016. OKTÓBER • 10. SZÁM

• Fotó: NAGY MELINDA

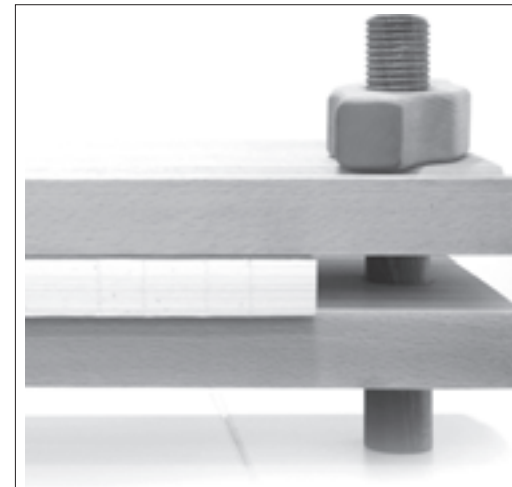
ISSN 2065-9725

- Tanárszemmel
- Diákszemmel
- Szülői szemmel
- Lélekjelenlét
- Tanterem
- Láthatár
- Óvoda
- Fotóriport
- Hivatalos
- Vakáció
- Iskola és kultúra
- Pályáz(z)atok
- Magánterület
- Térkép

Rendelje meg a Magyar Közoktatást 2016. második félévére

*erdélyi magyar
könyvek egy térben*

I D E A
K Ö N Y V T É R

RO-400193 Kolozsvár • Tordai út 4. szám • 0747 11 22 64 • www.ideakonyvter.ro • facebook.com/ideakonyvter

Kedves pedagógusok, jövődöbeli szerzők!

A Communitas Alapítvány által kiadott *Magyar Közoktatást* együtt szerkesztjük az olvasókkal, sok figyelemfelkeltő, gondolatébresztő írást kapunk pedagógusoktól, szülőktől egyaránt. Továbbra is helyet szeretnénk adni a lap hasábjain a pedagógusok, oktatási szakemberek, szülők és diákok konstruktív véleményének, az oktatást érintő problémák felvázolásának és természetesen a megoldáskeresésnek.

Kérjük, írjanak véleményanyagot a következő témákban:

- **Tantárgyam és diákjaim – sikerélmények és buktatók az oktatásban**
- **Az információátadástól a kreativitásra nevelésig**

Várjuk írásait az mko@communitas.ro e-mail címre.

Eredményes munkát és kitartást kívánunk: A Magyar Közoktatás szerkesztősége

www.communitas.ro

A Magyar Közoktatás elektronikus archívuma elérhető a <http://www.communitas.ro/interaktiv/kozoktatasi/webcimen>.

Megrendeléseiket az mko@communitas.ro e-mail címen, a 0264-44-14-01-es telefonszámon vagy postán fogadjuk.

Címünk: Redakcia Magyar Közoktatás, Fundația Communitas, Str. Republicii nr. 60., 400489 Cluj-Napoca, jud. Cluj
Nr. cont.: RO61RNCB0106026613610006 deschis la Banca Comercială Română Cluj-Napoca
Adóazonosító szám (Cod fiscal): 10411135

Kiadja a Communitas Alapítvány • Főszerkesztő: Kiss Judit
Kiadói titkár és műszaki szerkesztő: Fülöp Zoltán • Tipográfia: Könczey Elemér
Olvasószerkesztés és korrektúra: Deák Szidónia • Felelős kiadó: Lakatos András
Telefon: 0040-264-44-14-01
e-mail: mko@communitas.ro
Redakcia Magyar Közoktatás, Fundația Communitas, Str. Republicii nr. 60.
400489 Cluj-Napoca, jud. Cluj

Támogatók:

Restaurált, korszerűen felszerelt épületben tanulhatnak a nagyenyedi kollégium diákjai

Megújult „Bethlen Gábor vára”

„Szellemed él, Bethlen Gábor! Váradban van, s lesz e tábor” – a Bethlen-induló, azaz a kollégium himnuszának záró sorával is összefoglalható az a hatalmas munka, mely az elmúlt években zajlott Nagyenyeden. A helyi önkormányzat és az Erdélyi Református Egyházkerület példaértékű összefogása révén, európai uniós, román és magyar kormányforrásokból megújult Bethlen Gábor Kollégiumnak ugyanis immár nemcsak múltja, hanem jövője is van. Alkalmazkodva az innováció hagyományához, mely a Bethlen Gábor által 1622-ben alapított alma mater közel 400 éves történelmét jellemezte, már nemcsak Erdély egyik legrégebbi, hanem legkorszerűbb tanintézetének is nevezhető, ahol modern körülmények között, Romániában úttörő módon kabinetrendszerben zajlik az oktatás. Szeptember 17-én – amikor az iskola tanárai, jelenlegi és egykori diákjai, illetve meghívott közéleti személyiségek egész napos ünnepség keretében adtak hálát a tervezettnél hosszabb ideig tartó, végre befejezett munkáért, és szentelték fel a megújult ősi falakat – az említett iskolahimnusz akkordjaira vágta el az avatószalagot Szócs Ildikó iskolaigazgató, Kató Béla, az Erdélyi Református Egyházkerület püspöke, Horațiu Josan, Nagyenyed korábbi, illetve Oana Iuliana Badea jelenlegi polgármestere.

Az innováció és a minőség hagyománya

„A nagyenyedi kollégium úgy újult meg, hogy a korhűségnek kétszeresen is megfelelt. Korhű módon lett felújítva építészeti értelemben. És korhű technológia került belé: a 21. század oktatási követelményeit követve” – mutatott rá az iskolaudvaron felállított színpadon, több száz fős ünneplő előtt mondott beszédében Kelemen Hunor. Az RMDSZ elnöke szerint az iskola vezetése bizonyította: ma is a régi hagyományt, az innováció, a megújulás, a tartalom, a minőség hagyományát követi, melynek szellemében az iskola egykori

Foto • MTI

- „Szellemed él, Bethlen Gábor!” Megújult Erdély egyik legrégebbi tanintézete, a patinás nagyenyedi kollégium

diákja, Apáczai Csere János és Kőrösi Csoma Sándor is elindult. A nagyenyedi kollégium megújulása minden erdélyi magyar sikere, összegzett a politikus, aki a tanintézetet az erdélyi magyarság Oxfordjának, Sorbonne-jának nevezte. „Kicsiben olyan, mint Erdély. Mindent túlél. És mint tudjuk, aki túlél, erősebb lesz” – mondta, hangsúlyozva, hogy a kollégiumnak nemcsak a falai újultak meg, a modern felszerelésnek köszönhetően az oktatás minősége is javult. Rámutatott, az erdélyi magyar oktatásban az elmúlt időszakban az intézményrendszer kiépítésén volt a hangsúly, míg a jövőben a minőség biztosítása a feladat. Ettől függ a fiatalok versenyképessége, illetve a szülőknek a magyar nyelvű oktatás iránti bizalma, jelentette ki Kelemen Hunor. Az RMDSZ elnöke az enyedi önkormányzatnak a kollégium felújításában betöltött szerepére is kitért, rámutatva, ennek a román–magyar együttműkö-

désnek is „helye van a jövő építése jó példái között”. Emlékeztetett, hogy az épületegyüttest a tulajdonos Erdélyi Református Egyházkerület és a román többségű önkormányzat közötti példás összefogás révén, uniós forrásokból korszerűsítették, és a felújítást a magyar kormány is támogatta anyagilag.

Kiterjesztenék a nagyenyedi példát

Ezt az összefogást méltatta a budapesti kabinet képviselője, Balog Zoltán emberi erőforrások miniszter is, kijelentve: eljön az idő, amikor a román–magyar versenyen túl a két ország erejének az összeadására is szükség lesz. A menekültválságra utalva kijelentette, „Európa fölött hosszú időre is beborulhat az ég”, és ilyen körülmények között különösen fontos, hogy a szomszédok összekapaszkodjanak, és együtt keresék a boldogulás útját. „Milyen jó lenne, ha terjedne ez a megértés, ez a felfogás, amikor kiderül, hogy az erőknél össze

kell adódni, mert vannak más erők is, amelyek ellenünk szövetkeznek” – jelentette ki Balog Zoltán. Rámutatott, a nagyenyedi kollégium jól példázta: a restitúció során visszaadott ingatlanok jó célt szolgálnak Romániában, még ha időről időre meg is kell győzni Bukarestet arról, hogy „ami jár, az jár, ami méltányos, azt meg kell adni”. Elsősorban a visszaállamosított sepsiszentgyörgyi Székely Mikó Kollégium ügyére utalt, reményét fejezve ki, hogy sikerült rendezni a kérdést, hozzáteve, bízik benne, hogy Nagyenyedhez hasonlóan újabb városok is lesznek, amelyek az egyházak segítségével fejlődnek majd.

Hit – a megtartó alap

A Bethlen Gábor fejedelem által alapított nagyenyedi iskola az erdélyi református oktatás sikertörténetét hirdeti, titka az Isten oltalmába vetett hit, jelentette ki a hálaadó istentiszteleten mondott prédikációjában Kató Béla püspök. Bár a fejedelem anyagiakkal is felruházta a kollégiumot, az igazi alap Bethlen Gábor hite volt, vélte az egyházi elöljáró, aki szerint az enyedi kollégium – a magyar királyok vagy erdélyi fejedelmek által alapított kollégiumoktól eltérően – ezért lehetett hosszú életű. „Fontos azt tudni, hogy valaki örködik felettem, gondot visel rám, karjával véd és oltalmaz” – mondta a püspök emlékeztetve Bethlen Gábor hitvallására, miszerint ha Isten velünk, senki sincs ellenünk. Adorjáni Dezső evangélikus püspök beszédében elismerte, hogy az alma mater a legjobb kezekben van a református egyháznál, azonban erkölcsi feljogosítást kér arra, hogy az evangélikusok is magukénak mondhassák. Azáltal, hogy az iskola az évszázadok során befogadta az evangélikus fiatalokat, az erdélyi evangélikus egyház fennállásához is hozzájárult, vélte, ennek illusztrálásaként elmondva: az ő ükapja, dédapja és nagyapja is enyedi diák volt. Arra is felhívta a figyelmet, hogy az enyedi ünnepség amiatt is rendhagyó alkalom, mivel az erdélyi magyar történelmi egyházak képviselői örömteli, szép pillanatban vannak együtt. Általában nehéz napokon szoktak összezárni, emlékeztetett, többek között az egyházi javak akadályozott restitúciójára utalva. A felújított enyedi kollégium az egész erdélyi magyar közösség számára erőt és kitartást sugároz, jelentette

ki Király András oktatási államtitkár, míg Horátiú Josan, Nagyenyed korábbi polgármestere arra emlékeztetett, hogy Mihail Halici, az első román vers szerzője és Kőrösi Csoma Sándor Tibet-kutató is itt tanult. Oana Iuliana Badea jelenlegi elöljáró elmondta, büszkeséggel tölti el, hogy annak idején oktatási államtitkárként láthatta el kézjeggyel az iskola felújítási terveit, most pedig polgármesterként írhatta alá az épület átvételét.

A spongyától az okostábláig

A hálaadó istentisztelet és köszöntők után az iskola vezetősége ebéddel és színvonalas délutáni programmal kedveskedett az ünnepségre érkezett egykori tanároknak, diákoknak, nagyszámú meghívottnak, aki végigsétálhattak a felújított folyosókon, megcsodálhatták az új bútorzattal és modern

„A nagyenyedi kollégium jól példázta: a restitúció során visszaadott ingatlanok jó célt szolgálnak Romániában, még ha időről időre meg is kell győzni Bukarestet arról, hogy »ami jár, az jár, ami méltányos, azt meg kell adni.«.”

eszközökkel felszerelt osztálytermeket, bentlakási szobákat, dísztermet. Az alkalomból az egyház anyagi támogatásával megújult dokumentációs könyvtár és a természettudományi múzeum is megnyitotta kapuit a látogatók előtt, míg a Bagolyvárban iskolatörténeti múzeum nyílt, ahol a kollégium közel négy évszázados történelme elevenedett meg. A látogatók a palatáblával, spongyával felszerelt osztályterembe belépve igazi időutazás részesei lehetnek, beülhetnek az egykori padokba, belelapozhatnak a több száz éves naplókba, ellenőrzőkbe. A korabeli fotók segítségével megtudhatják, hogyan búcsúztatták annak idején a kicsapott tanulót, hogyan dolgoztak meg az ismeretekért a „cipós diákok”, és azt is láthatták, mennyire megszágyenülten állt az igazgató előtt a csínytevésen kapott, „perzsára hívott” diák. Számos látnivalóval várták a betérőket az isko-

la egykori neves diákjairól elnevezett osztálytermek is, ahol többek között az iskolafelújítás nehéz időszakába is betekintést nyerhettek, de a tanárok bemutatója révén a modern felszerelés, a minden osztályban ott díszelgő okostáblák működését is megismerhették. „Ha ezzel tanítanak, talán én is érteném a térmértant” – jegyezte az egyik vén diák, miközben László László matematikatanár a mértani testek térbeli elhelyezkedését szemlélte.

Az udvaron is folytatódott a program, a Collegium Gabriellense régizene-együttes Bethlen Gábor korabeli, a Fügevírág néptáncsoport pedig széki és mezőszéki táncokkal szórakoztatta a közönséget, akik ezáltal a jelenlegi diákok ügyességéről is meggyőződhetnek. Az egykoriaknak üzenetét Antal Tibor vén diák tolmácsolta, aki gyimesi népdalokat énekelt, többek között azt, melyet első alkalommal kilencedikes diákként adott elő Enyeden, el is érzékenyült, amikor erre emlékezett. Az új cserkészotthon felavatása után este a diákok foglalhatták el a közönség helyét, a Bagossy Brothers Company koncertjén bulizhattak, másnap pedig a Kárpát-medencei református iskolák közös tanévnyitóján vehettek részt. Az alkalomból a kollégiumban található emlékhelyek sora is bővült, a főépület földszintjén gróf Mikó Imrénének és dr. Vásárhelyi Boldizsárnak állítottak emléktáblák. A Bethlen Gábor fejedelem által 1622-ben Gyulafehérváron alapított, majd Apafi Mihály által Nagyenyedre költöztetett, leromlott állagú iskola felújítására 2010-ben nyert 29,65 millió lej értékű támogatást az enyedi önkormányzat, ebből 23 milliót az Unió, hárommilliót a román kormány biztosított. A magyar kormány az uniós pályázatba bele nem foglalható költségekhez nyújtott 268 millió forintos támogatást a tulajdonos református egyháznak. A felújítás során újravakolták, festették a főépület, a kisiskola és a Bagolyvár falait, kicserélték a tetőzetet, a nyílászárókat, a fűtési rendszert, a villany- és vízvezetékrendszert. A termeket számítógépekkel és interaktív oktatási eszközökkel szerelték fel, ezekben az erdélyi magyar oktatásban úttörő módon kabinetrendszerben zajlik az oktatás.

PAP MELINDA

A Cioloş-kormány lemondását követelik a diákok képviselői és az oktatási szakszervezetek

Ismét késik az ingázók támogatása

Az előző évekhez hasonlóan idén is késik az ingázó diákok számára folyósítandó kormánytámogatás – hívták fel a figyelmet magyar és román diákszervezetek vezetői, akik a Cioloş-kormány azonnali lemondását követelték. A középiskolásokat tömörítő diákszervezetek és az oktatási szakszervezetek közös közleményükben rámutatnak, hogy miközben az új tanév már egy hónapja elkezdődött, a kormány még nem kezdte meg az ingázók utazási költségeinek a megtérítését. A Cioloş-kabinet ezáltal több tízezer diák oktatáshoz való hozzáférést lehetetleníti el, mutatnak rá a diákszervezetek, akik szerint a támogatás késése közvetve az iskolai lemorzsolódást erősíti, hisz pénzhány miatt sokan maradhatnak ki az iskolából, és félt, hogy később sem térnek vissza. A kifizetés elmaradása több mint 130 ezer ingázó fiatalot érint, hívták fel a figyelmet, rámutatva, hogy az ingázási költségek megtérítésének elodázásával a kormány az alkotmány ingyenes közoktatásra vonatkozó előírását is megsérti.

A diákszervezetek a támogatás folyósításának módját is kifogásolják, többek között nem értenek egyet azzal, hogy a Ponta-kormányhoz hasonlóan a Cioloş-kabinet is felső határt szabott a más településen tanuló fiataloknak megtérítendő összeg esetében. Emiatt csak tavaly 35 ezer diák maradt ki az iskolából, ugyanis családjuk nem tudta fedezni az ingázás költségeit, állítják a diákszervezetek. „Sajnálatos, hogy 2016-ban létezhet még olyan állam az Európai Unióban, ahol gyerekek ezrei anyagi okokból az iskola elhagyására kényszerülnek” – írják közleményükben a diákok képviselői. Emlékeztettek, hogy még a 2016–2017-es tanév kezdete előtt felszólították a kormányt, hogy fogadjon el egy, az ingázás költségeinek százszázalékos megtérítését előíró sürgősségi rendeletet, erre azonban nem került sor. A kezdeményezést a Romániai Magyar Középiskolások Szövetsége (Makosz) és számos román diákszervezet, többek között az Országos Diáktanács, valamint a legfontosabb tanügyi szakszervezetek, a Szabad Tanügyi Szakszervezetek Szövetsége (FSLI) és a Spiru Haret oktatási szakszervezet vezetői is aláírták.

Kiss: dolgoznak rajta

Ezzel egy időben Kiss Imre Kovászna megyei főtanfelügyelő a sajtónak úgy nyilatkozott, hogy az oktatási tárca már készíti az ingázási támogatást szabályozó tervezetet, mely a diákszervezetek által javasolt módon teljes egészében meg-

tértené a diákok utazási költségeit. Emlékeztetett, hogy a jelenlegi szabályozás felső határt szab, eszerint a bérlet árának 30–40 százalékát téríti meg a kormány (a diákszervezetek szerint az összeg csak a bérletek árának 20–25 százalékát fedezi). Kiss Imre ugyanakkor cáfolta azt a diákszervezetek által megfogalmazott vádat, miszerint a részleges költségtérítés lenne az oka a tömeges iskolai lemorzsolódásnak. A fiatalok jellemzően nem azért maradnak ki az iskolából, mert „nem tudják előteremteni a buszjegy árát”, vélte az illetékes, aki szerint elszigetelten lehetnek ilyen esetek, de nem lehet jelenségről beszélni.

Többéves „hagyomány”

Az oktatási minisztérium egyébként két éve határozott arról, hogy kilométerenként mekkora támogatást nyújt az ingázó diákoknak, a szabályozással a személyszállító

cégek korábbi visszaéléseit kívánták kiküszöbölni. Az ingázási költségek megtérítésének késése évek óta gondot okoz, korábban a középiskolások sztrájkolni kényszerültek annak érdekében, hogy megkaphassák pénzüket. Tavaly februárban például 180 ezer lej átutalásával volt adós a minisztérium a háromszéki ingázóknak, az összeget még a 2013–2014-es tanévben kellett volna kifizetnie. Egy évvel korábban a szaktárca videokonferencián kérte a megyéktől: összesítsék az elmaradások pontos értékét, hogy utalhassák az előző tanévre szóló összeget. Akkor ugyanis a 2012–2013-as tanév második felére nem fizette ki a költségeket, csak a Kovászna megyei tanulóknak közel 900 ezer lejjel tartozott. A székelői megyében ekkor több utcai tüntetést is szerveztek az elmaradt ingázási támogatásért, illetve Remus Prícopie akkori miniszter lemondását követelték. 2013 szeptemberében a sepsiszentgyörgyi, baróti, kézdivásárhelyi és kovásznai fiatalok étláncot vontak a tanintézetek köré az ingázási költségek megtérítését követelve. A tiltakozássorozatot még 2013 májusban kezdeményezte az Erdélyi Magyar Ifjak (EMI) háromszéki szervezete, akkor azonban csak részleges eredményt értek el, a minisztérium csupán az elmaradások 25 százalékát törlesztette. A fiatalok több mint háromezer diáktól és szülőtől gyűjtöttek támogató aláírásokat akciójukhoz. Végül a tiltakozáshullámnak engedve a szaktárca törlesztette adósságát.

P. M.

Szórványkollégiumot avattak Magyarlapádon

A dél-erdélyi, Fehér megyei szórvány magyar gyerekeinek anyanyelvű oktatását hivatott biztosítani az a magyar kormány támogatásával felépült kollégium, melynek új épületét szeptember 29-én avatták fel Magyarlapádon. A magyarlapádi létesítmény az erdélyi szórványkollégiumi hálózatnak a része, mutatott rá Kelemen Hunor RMDSZ-elnök, aki szerint ezt az elmúlt tíz évben azzal a céllal épít-

közösséget érintő veszélyre a budapesti politikus. Az államtitkár felidézte, hogy az elmúlt hetekben az erdélyi szórványmagyarság számára több iskolát is avattak, példaként a nagyenyedi Bethlen Gábor Kollégium felújítását, illetve a szamosújvári új magyar iskolát említve. Fontosnak tartotta hangsúlyozni azt is, hogy az új létesítmények nem vonták el a magyar gyermekeket más meglévő tanintézetektől, hanem újakat vontak be a magyar nyelvű oktatási hálózatba. „A gyermekek, a fiatalok támogatásával a saját jövőnket támogatjuk. Ha magyarként nőnek fel, akkor tudunk a további ötven-száz évben a magyar nemzetben gondolkodni” – fogalmazott.

Sipos Ferenc, a szórványkollégiumot felépítő Ethnika Alapítvány elnöke szerint a népi hagyományairól híres, Nagyenyed közeli községben úgy sikerült összefogni a magyar közösséget, hogy két évtizede évről évre megszervezik a helyi néptáncbort. Ezt az összefogást példázta, hogy az ünnepség végén közel harminc táncmuzsikus kezdett örömmel zenélni, és zenéjükre népviseletbe öltözött fiatalok perdültek táncra, a mulatságba a helyi lelkész és az alapítványi elnök is bekapcsolódott.

A mintegy ezerlelkes Magyarlapádon 2014-ben kezdődött el a helyi református egyházközség és az Ethnika Alapítvány közös építkezése. A 2015-ös tanévre a református gyülekezeti terem fölé építettek emeletet, melyben kollégiumi szobákat hoztak létre 15 gyermek számára. Az ide beköltöző gyermekek számára ingyenes szállást, étkezést, pedagógusi felügyeletet és délutáni programokat biztosítottak. Az idei tanévben már húsz gyermek lakik a kollégiumban, amely 24 diák elszállásolására alkalmas. Ők a közelmúltban felújított helyi 1–8 osztályos iskolában tanulnak, majd a nyolcadik osztály elvégzése után a nagyenyedi Bethlen Gábor Kollégiumban folytathatják magyar nyelvű tanulmányaikat.

A két kollégiumi épület felépítését a magyar állam 53 millió forinttal támogatta, míg a működető Ethnika Alapítvány további 35 millió forintot más forrásokból gyűjtött össze. Az építkezésből a helyiek is kivették a részüket, az anyagi támogatás mellett fizikai munkával is segítették a bentlakás elkészültét. A helyi iskola pedagógusai szintén bekapcsolódnak a munkába, délutánonként segítik a diákokat a tanulásban, ugyanakkor számos alternatív programot is biztosítanak számukra, mint a néptánc, mesemondás stb. A bentlakás meglete ugyanis egyfajta biztosíték a magyarlapádi magyar iskola megmaradására, a környező településekről összegyűjtött gyerekek révén – akik otthon vélhetően román nyelven folytatták volna tanulmányaikat – évekig biztosított a gyereklétszám-csökkenés miatt már-már veszélybe került tanintézet működése. Az innen kikerült diákok hagyományosan a tíz kilométerre található Nagyenyeden tanulnak tovább, utánpótlást biztosítva ezáltal a Bethlen Gábor Kollégium számára. A népzenejéről híres Magyarlapád a dél-erdélyi szórvány egyik fontos települése, Torockó mellett Fehér megye másik magyar többségű községe.

• „Az intézményépítés után a következő kihívás a minőségi oktatás megteremtése lesz.”

tették ki, hogy valamennyi erdélyi magyar gyermek magyar nyelven tanulhasson. Hozzátette ugyanakkor, hogy az elmúlt évtizedekben lezajlott intézményépítés után a következő kihívás a magyar közösség számára a minőségi oktatás megteremtése lesz. „Úgy kell építeni a közösségeinket, hogy legyen magyar jövő a következő évtizedekben, évszázadban is” – mondta a politikus, példásnak nevezve a magyarlapádiak összefogását.

Az avatóünnepségen Potápi Árpád János nemzetpolitikaért felelős államtitkár a szórványban élő magyarok támogatásának szükségességére hívta fel a figyelmet. „Ha a szórványt feladjuk, a szórványosodás folyamata előbb-utóbb a tömböt is eléri” – mutatott rá az egész magyar

Iskolába viszik a székelly legendákat

Iskolákban népszerűsítette Székelyföld értékeit a Hargita és Kovászna megye által közösen működtetett fejlesztési társulás. Öt nap alatt a Nagy-Csomád „szoknyáján” található régió öt önkormányzatának öt iskolájában, 13 osztálynak, vagyis 216 kisdíáknak tartott papírszínház-bemutatót és foglalkozást a Csomád-Bálványos Közösségek Közti Turizmusfejlesztési Társulás, abban bízva, hogy a gyerekek ezáltal jobban megismerik, és megbecsülik a helyi értékeket. Albert Zoltán projektmenedzser, a társulás elnöke lapunknak elmondta, a tusnádfürdői iskolába, Tusnádluba, Csíkkozmásra, Torjára és Sepsibükszádra vitték el a papírszínházat és a hozzá kapcsolódó foglalkozásokat. A japán papírszínház használata új eszköznek számít a térségben, de egyszerű és könnyedén használható szemléltetőeszköz, részletezte Albert Zoltán. Gyakorlatilag egy kis fadobozról van szó, melynek egyik, szabadon hagyott, oldalán keresztül a szemlélő élvezheti az olvasott mese illusztrációját, a mesélő pedig a doboz mögé bújva olvassa a képek hátán lévő szöveget, és cserélgeti a képeket. A technikát Demeter Éva néprajzkutató, múzeumpedagógus honosította meg Háromszéken, az ő szakmai segítségével valósították meg a bemutatókat, foglalkozásokat. Minden esetben először bemutatták *A kápolna harangja* című, Benedek Elek által feldolgozott legendát, melyet Szederjesi Szidónia elevenített meg 13 illusztrációban. A bemutató után kézműves foglalkozást tartottak, a kicsik tündérré készítették, a nagyobbak megrajzolták és bemutatták a Szent Anna-tó keletkezésének legendáját. A projekt keretében az iskolákat felszerelték egy papírszínházzal, Demeter Éva a projekt keretében 31 pedagógusnak tartott módszertani felkészítőt, majd ötletbörzén a pedagógusok elmondták, hol és miként tudják használni az új módszertani eszközt. Így például az előkészítő osztályokban a meseolvasáskor, nagyobb osztályokban az olvasás gyakorlásához, a szövegalkotáshoz, de a román nyelv oktatására is jó. *A kápolna harangja* című mesére személyiségfejlesztő órákat lehet tervezni, a történelemórákba is beilleszthető a papírszínház, illetve matematikaórán a szöveges feladatok begyakorlására is alkalmasnak tartották. A tanórán kívüli

• **Papírszínházi előadás.** A Szent Anna-tó keletkezésének legendáját is bemutatták a Hargita és Kovászna megyei kisiskolások

iskolai, illetve iskolán kívüli tevékenységre is érkeztek javaslatok: például a magyar népmese napja, nyári táborok, mesemondó verseny vagy olyan pályázatok, ahol a tanulónak bármilyen ismeretanyagot képekkel illusztrálva kell bemutatniuk. A projekt rövid távú célját a pedagógusok visszajelzéseiből ítélve elérte a pályázat, a papírszínházat használni fogják a munkájuk során – összegezte Albert Zoltán. Hozzátette, a projekt hosszú távú célja, hogy a szellemi értékek megbecsülésére és a származástudat erősítésére építve már a kisiskoláskorban elkezdje az alapozást a jövő vendégfogadónak kinevelésére. Egy fogadóterület lakosságának tudatában kell lennie, mik a térségben fellelhető és értékesítendő javak, hogy innovatívan léphessen fel a szolgáltatásfejlesztés terén. Sok példa van arra, ahol legendákra milliárdos

idegenforgalmi üzletágot építettek, ezek nem jöhettek volna létre, ha az újító gondolatnak nincs megfelelő köztudati alapja, részletezte a projektmenedzser. Boér Rozália, a bükszádi iskola igazgatója lapunknak kifejtette, újszerű, és könnyen kivitelezhető az új módszertani eszköz, a pedagógusok nagyon ötletesnek tartották, a gyerekek pedig élvezték, és miután visszakérdezték, kiderült, hogy a ismeretanyagot meg is jegyezték. A papírszínházat nagyon sok területen be tudják építeni az oktatásba és az iskolán kívüli tevékenységekbe, szögezte le az igazgató. A fejlesztési társulás a Bethlen Gábor Alaphoz pályázott a projekt megvalósítására, a költségvetés 250 ezer forint.

BIRÓ BLANKA

Kádár Annamária pszichológus „mesés” megoldásai

A játékoság a konfliktuskezelés kulcsa

Ki ne szeretne tuti receptet arra a helyzetre, ha gyereke a bevásárlóközpont kellős közepén a földön ordítva-sírva követeli a legmenőbb legót, vagy ha diákjai a katedrának háttal ülve fogadják, pedig nincs is április elseje. Kádár Annamária (mese)pszichológustól bármikor előrángatható recepteket ugyan nem, de néhány igen hasznos fogódzót kaptunk. Amiről beszélt, az tulajdonképpen konfliktuskezelés – másképpen.

gusfórumon elhangzott előadásán, ahol a konfliktuskezelésről beszélt.

Az amerikai Larry Walters, a lufis repülés úttörője emlékezett gyermekkori álmára, és mivel világléletemben repülni szeretett volna, kerti székére sok léggömböt kötött, és elszállt. Larry esete tragikusan is végződhetett volna, ám végül szerencsésen földet ért, ahol letartóztatták, megbírságotlák. Természetesen nem kell azonnal mindnyájunknak életveszélyes mutatóványokra adni a fejünket, a játékos énünknek teret engedni viszont felnőttként is hasznunkra válhat – szűrhattuk le Kádár Annamária előadásából.

Amikor Charlie Todd egy hétfő reggel öltönyben, nyakkendővel, de kigatyában szállt fel a New York-i metróra, az utasok eleinte igyekeztek elnézni mellette. Ám a következő megállóban hasonló öltözetű utas szállt fel, odébb a harmadik, majd a hatodik, és csak egy első nevetésre volt szükség ahhoz, hogy a metró teljes utazóközönsége felszabadult kacagásban törjön ki. Mára gatyátlan világnap is létezik, amikor az egész földgolyóbison több ezren utaznak kigatyában. Amikor Charlie Toddot megkérdezték, mi a célja ezzel, ő azt felelte: a játéknak nincs célja. És valóban, amikor a gyerek játszik, azt a maga öröme, szórakoztatására teszi, nem azért, hogy különféle képességeit fejlessze. A játék nagyon jó eszköz az emberi kapcsolatok során, a felnőttek sajnos ezt sokszor elfelejtik – mutatott rá Kádár Annamária. Miles Scott leukémiás kisfiú álma az volt, hogy egy napra hős, Batkid legyen. Vágyának megvalósításában nem kevesebb, mint 11 ezer felnőtt vett részt, Pókembert és Supermant játszva, San Franciscóból Gotham Cityt, Pókember lakhelyét varázsolva, tulajdonképpen a „belső gyermeki énjét” aktiválva.

Etelka-módszer az áldott dackorszakban

Különösen nehéz időszak a szülők (vagy óvónők) számára a dackorszak. Kádár Annamária hangsúlyozta ennek a jelenségnek az előnyeit, a gyermeknek tudnia kell nemet mondani, hogy később bátor, döntőképes felnőtté válhasson.

Ennek megfelelően a szakember szerint az első „nem”-et egyenesen tortával kellene megünnepelni. Ha a gyerek dacol, azt mondja, hogy nem, ez azt jelenti, hogy jó a kötődésünk, a gyermek nem fél attól, hogy engedetlenségével elveszti a szülei szeretetét. A dacolás, a hiszti bizonyos szinten életkori sajátosság, hiszen a gyermek számára nincs múlt és jövő, csak a most van, így természetesen a vágyait azonnal szeretné kielégíteni, nem pedig majd akkor, amikor apa fizetést kap. Érzelmeink uralkodni, vágyait késleltetni csak hétéves kor kö-

„Az első »nem«-et egyenesen tortával kellene megünnepelni. Ha a gyerek dacol, azt mondja, hogy nem, ez azt jelenti, hogy jó a kötődésünk, a gyermek nem fél attól, hogy engedetlenségével elveszti a szülei szeretetét.”

rül kezd képessé válni, addig az érzések uralkodnak a gyermekben. Ezt igazolta a pillecukor-kísérlet, amikor kislányoknak pillecukrot adtak, és azt mondták nekik, ha akarják, azonnal megehetik, de ha várnak vele, akkor később kapnak egy másodikat is. Volt gyermek, aki szagolgatta, másik nyalogatta, kóstolgatta, hiszen ezt végül is nem tiltották meg, akadt, aki megette, de olyan is, aki meg sem várta, hogy elmondják neki a lényegét, azonnal bekapta.

Egyesek bizonyára fejcsóválva, mások megkönnyebbülve fogadják a szakember javaslatát: az általa elnevezett Etelka-módszer. Barátnője kislánya a bevásárlóközpontban kérte, majd egyre hangosabban és látványosabban követelte az éppen aktuális játékot. Az anyuka így szólt: „Etelka, már csak 5 perc és a pénztárnál vagyunk”. Oda is érnek a sorba, várakozás közben anyuka ismét megszólal: „Etelka, már csak 5 perc, és a parkolóban vagyunk”. Egy másik vásárló nem bír a kíváncsiságával,

• Kádár Annamária: „A generációk legtöbb esetben nem beszélnek egymás nyelvét.”

Teret engedni a játékos énnak

A gyerekek és felnőttek közötti konfliktusok megoldása csak kevesek számára pofonegyszerű és tanulságosan hatékony egyszerre, ugyanis a generációk a legtöbb esetben „nem beszélnek egymás nyelvét”. Míg a gyerekek – sokszor csak öncélúan – a határokat feszegetik, addig a felnőttek többsége rég elfelejtette az ilyen helyzetek kezelésének egyik legjobb kiindulópontját: a játékoságot. A konfliktushelyzeteket a felnőttek többé vagy kevésbé súlyos problémaként élik meg, pedig lehetne úgy is viszonyulni hozzájuk, hogy nagyon jó tanulási helyzetet látunk benne. A játékoság nem életkorhoz kötött – emlékeztette hallgatóságát Kádár Annamária pszichológus, volt tanár a Kolozsvári Magyar Napokon szervezett pedagó-

és megkérdezi az anyukát: „És ez meg szokta nyugtatni a kislányát, Etelkát?” Mire az anyuka: „Etelka én vagyok...”

Testvérféltékenység, trónfosztottság

Egy másik állandó konfliktusforrás egy családban a testvérféltékenység. A szülő nem bírja megállni, hogy ne avatkozzon közbe, ne tegyen igazságot, ne játssza el a békéltető szerepét, pedig sokszor a gyerekek maguk megoldást találnak a feszült helyzetre. A szakember szerint jobban tesszük, ha a testvérféltékenységi jelenségekben a konfliktuskezelés tanulásának pompás lehetőségét látjuk a gyermekek számára. A gyerekek megtanulják, hogy meddig feszíthető a húr, míg a másik gyermek részéről elcsattan egy pofon, és később a közösségben már „tapasztaltabbak” lesznek. A szülő a testvérekben szövetségeseket, egy igen bensőséges kapcsolat ígéretét látja, és erre minden esély megvan – később... Gyerekként igen jelentős viszont a trónfosztottság érzése a nagyobb testvér részéről, amit ő valóságos veszteségként él meg. A legtöbb szülő kétségbeesik, amikor a nagyobb gyerek, akit megkért, hogy nézze meg, alszik-e az öccse, így felel: „Remélem, megdöglött.” Személyes példáját említette Kádár Annamária: amikor nagyobbik, örökbe fogadott gyereke egy reggel arra ébredt, hogy az ágyban ott fekszik mellette egy másik gyermek, azt kérdezte, „Hát ezt ki hozta ide?” És a viszonyulás természetes, hiszen neki még az a kilenc hónap sem állt rendelkezésére a maga minden változásával ahhoz, hogy megbarátkozzon a testvér gondolatával. No, és hogy mikor kell a szülőnek mégis beavatkoznia? Vekerdy Tamás ajánlása szerint: amikor vér folyik. Konfliktusok fakadnak a gyermek félelmeiből, szorongásaiból is, este fél elaludni, az alvás így aztán órákig elhúzódik. Fontos tudnunk, hogy az óvodáskor végéig a gyermekek gondolkodása mágikus, a valóság és a fantáziavilág egyetlen síkon helyezkedik el. Észérvekkel tehát nem lehet felülkerekedni a félelmeken, vagyis nem sok haszna van, ha megnézzük, hogy az ágy alatt nincsenek szörnyek. Sokkal hasznosabb egy (elvesztés esetén könnyen helyettesíthető) tárgy, mondjuk akár egy 50 banis, amit ha a gyermek a könyökhöz érint, megvédi őt. A félelmek sem feltétlenül rosszak, sok mindenre megtaníthatnak, hogy később, amikor azt halljuk, hogy egy feladattal már „99 királyfi megpróbálkozott, és fejük mind a porba hullott”, tudjuk, hogy hallgassunk-e a belső

- **Dac és ellenállás.** A gyermeknek tudnia kell nemet mondani, hogy később bátor, döntőképes felnőtté válhasson

sárkányunkra, és meg se próbálkozzunk, vagy kerekedjünk felül, és győzedelmeskedjünk a helyzeten.

Tanári műfogsor a tanterem padlóján

Különleges konfliktushelyzetek alakulnak ki a tanárok és diákok viszonyában is. Egy estis osztály esetét mesélte el Kádár Annamária, a diákok munka után már nagyon fáradtan érkeztek, semmi kedvük nem volt órát hallgatni, de hiányzást sem akartak kapni, így hát eltorlaszolták az osztály ajtaját belülről, hogy a tanár ne tudjon bejönni. A tipikus tanári reakció ilyen esetben: fenyegetőzés, felsőbb fórumokhoz való fordulás („hívom az igazgatót”). A példabeli tanár, látva, hogy nem tud bemenni az ajtón, kiment az épületből, bedobta a naplót az ablakon, majd maga is bemászott, megtartotta az óráját, kicsengetéskor kidobta a naplót az ablakon, és ugyanott távozott. Kínos helyzetbe került az a szigorú pedagógus, akinek egy alkalommal, amikor kiabált a diákjaira, kirepült a protézis a szájából. A diákság csillapíthatatlan nevetésben tört ki, a műfogsor a földön, nem lehet meg nem történné tenni az esetet. Huszárvágással viszont tompítható a helyzet éle: „Na, ezt csináljátok utánam!” – mondhatja például a tanár. Vagyis az a reakció a nyerő, ami nem tipikus, nem szokványos, amire a másik egyáltalán nem számít. Ez persze nem könnyű. Mint ahogyan nem volt könnyű annak a 19 éves egyetemistának a helyzete sem, aki a párválasztásról tar-

tott beszélgetéssorozatot egy iskola nyolcadikosainak. Akikkel minden jel szerint megtalálta a hangot, az utolsó előtti találkozón viszont üres terem fogadta, a diákok ellógtak. Az utolsó találkozón is hasonlóra számított, ám akkor minden diák jelen volt. Szerette volna megtudni, előző alkalommal miért lógtak meg, kérdezte őket, ám egyetlen firtató kérdésre sem kapott választ, egyre csak nőtt a hallgatás. Míg nem azt találta kérdezni: mit jelent ez a csend? Akkor a fiatalok megnyíltak, és érdelemgazdag beszélgetés alakult ki arról, hogy ők most folyton búcsúznak mindentől és mindenkitől, és most ezeknek a találkozóknak is vége lesz, elmondták, hogy ez őket mennyire megviseli.

Fontos, hogy a tanár tudjon rugalmas lenni, merje vállalni a fordított perspektívát, illetve vállalja a saját történetét, esetlenségét, tökéletlenségét. A konfliktuskezelésben is számít, hogy a tanár hiteles legyen: amit gondol, mond és cselekszik, az kongruens legyen. A frontális oktatást csödként értékelte a szakember, de a hazai gyakorlatnak a javára írja, hogy egyre több iskolában nem szokatlan a napot beszélgetéssel, a gyermekek történeteinek a meghallgatásával kezdeni. Megoldhatatlan konfliktus akkor keletkezik, véli Kádár Annamária, amikor – értsük meg jól – a tanár a katedrán áll.

KEREKES EDIT

Új utakat nyit a szamosújvári szórványkollégium

A szamosújvári Téka szórványkollégiumban huszonhét Kolozs, Beszterce-Naszód és Maros megyei településről származó 5–12. osztályos diák lakik, összesen százhusz fiatal, akiket családjuk magyar oktatásban szeretett volna részesíteni, de nem volt erre helyben lehetősége. A tanév elején felavatott

évben – ennyi idő alatt tervezték meg és hozták létre az iskolát – sok alkalom volt a csüggedésre is, többször tűnt úgy, akadozik a folyamat. A környezet általános kishitősége ellenére mégis sikerült összefogni a közösséget, és megvalósítani az ötletet. Balázs-Bécsi kiemelte Kallós Zoltán néprajzkuta-

gondokat, de „alap most már van, lehet folytatni”.

Szünet, amely felkészít az életre

Az iskolaavaton felszólaló RMDSZ-elnök, Kelemen Hunor méltatta a tízéves iskolaépítő és a sokrétű kulturális, közösségi tevékenységet, amelyet az intézmény létrehozása mellett végzett az alapítvány. Példaértékűnek és reménykeltőnek nevezte a közös munkát, amely az azonos cél miatt megerősít, és közösséget formál, hiszen a közös jövő tervezése és a tervek kivitelezése a legerősebb összetartó erő. Kelemen hangsúlyozta, a szülők, s így ő is, arra vágyanak, gyermekeik jobb, szebb iskolába járjanak, mint ők valamikor. „A szórványban az az egyre markánsabb kérdés, lesz-e magyar intézmény, ahová járjon a gyermek. Szamosújvár mind a reményre, mind a kérdésre példás válasz. S egyelőre „csak” szórványoktatási központként lehet az iskolára tekinteni, de reményeik szerint előbb-utóbb szellemi központtá is fejlődik” – fogalmazott Kelemen Hunor. Szép Gyula, a tanintézményt támogató Communitas Alapítvány kuratóriumai alelnöke saját élményeit elevenítette fel, a szamosújvári nagybölgőzéseket, a kulturális egyesület tervezettségét, megalakulását, Kallós Zoltán tevékenységének jelentőségét, illetve az intézmény létrejöttéhez vezető utat is felvázolta saját szemszögeiből. Kiemelte, az iskola udvarán épülő, október végéig elkészülő sportterem létrehozását a Communitas Alapítvány támogatja.

Sógor Csaba EP-képviselő az ünnepelő közösség, a diákok figyelmét felhívta arra, hogy az iskola felkészülés a vakációra, a tanóra pedig felkészülés a szünetre. Mint mondta, ott van a jövő, ahol közösség van, a közösség pedig a szünetekben és a vakációkban, a hasznos tudásanyag megszerzése közötti periódusokban formálódik. Ugyanakkor felajánlott az intézmény két diákja, Székely Izolda 12. és Soós Izabella 10. osztályos diák számára egy-egy meghívót az EP-gyakornoki programba, mint fogalmazott, azért, „hogy Brüsszelnek és az EP-nek ne csak a rossz oldalát, hanem a jót is bemutathassuk”. Potápi

• Kolozs, Beszterce-Naszód és Maros megyei diákok járnak az új magyar tanintézetbe

intézmény bentlakói eddig román iskolák magyar tagozatára jártak, mostantól azonban új építésű, modern és korszerű intézményben tanulhatnak anyanyelvükön. Szeptember 16-án nem mindennapi élményben lehetett része a szamosújvári és környékbeli magyaroknak. Ünnepélyes keretek között avatták fel a magyar kormánytámogatással elkészült önálló magyar oktatási intézményt, amelybe a szamosújváriakkal együtt négyszázhetven diák jár össze-

Éltetni kell az új intézményt

Balázs-Bécsi Attila, a Téka Alapítvány elnöke, akinek munkásságát, fáradozását minden felszólaló méltatta, ünnepi beszédében kiemelte, az elmúlt tíz

tő, kisebbségmentő érdemeit, akinek e tekintetben is sokat köszönhetnek, hiszen személyes közbenjárására engedélyezték 2014-ben a már megítélt magyar kormánytámogatás gyorsított utalását, hogy ne kelljen újabb tíz évet várni az iskola felépülésére. A cél az volt, hogy megszólítsák a magyar diákokat, legyen a jövőben is gyerek, aki odajárjon, ne szórványosodjon még jobban a mezőszéki magyarság. Az alapítványi elnök elmondta, ugyan a tevékenység egy jelentős szakasza lezárult, de korántsem lehet a jól végzett munka tudatával hátradőlni. Most egy más jellegű, de szintén munkás periódus következik: éltetni kell a létrehozott intézményt, és megoldani a felmerülő egyéb, leginkább anyagi természetű

Árpád János nemzetpolitikáért felelős államtitkár a vidék kulturális és néprajzi értékeit, nagy alakjait említette. Hangsúlyozta, a Téka Alapítvány munkaközössége felfedezte a szétszórtság és beolvadás ellenszerét, az összefogást. Ez pedig megtartja azt az értékekben gazdag mezőiségi magyar közösséget, amely a magyarságnak elvitathatatlan módon szerves részét képezi. Ezért is küldött a magyar államvezetés a Petőfi Sándor-program által egy-egy önkéntest Szamosújvárra, Válaszútra és Vicére az ottani szórványkollégiumok munkáját segíteni.

Korszerű infrastruktúra

Az ünnepi beszédek és a Téka Alapítvány védnöksége alatt működő Ördögös zenekar, Kaláka táncsoport és a Rozmaring népdalkórus kulturális műsorait követően mindenki megtekinthette a modern iskolaépü-

•Méltatták Kallós Zoltán (jobbra) tevékenységének jelentőségét az intézmény létrejöttében

„A szórványban az az egyre markánsabb kérdés, lesz-e magyar intézmény, ahová járjon a gyermek. Szamosújvár mind a reményre, mind a kérdésre példás válasz.”

letet, és meggyőződhetett arról, hogy a laudációkban elhangzó „legmodernebb”, a „21. századi körülményeknek megfelelő” jelzőcsokek egyáltalán nem voltak túlzások.

Az odalátogató felnőttek és a diákok véleménye pozitív volt az új intézményről, talán az sem túlzó, hogy áhítattal tekintenek rá. Székely Izolda buzai végzős diák lapunk kérdésére elmondta, mivel három évig egy másik intézménybe jártak, az első héten furcsa volt és szokatlan az új iskola, de ő és osztálytársai nagyon örülnek, hogy ilyen szép és modern. Ienei Malvina melegföldvári végzős diák úgy vélekedik, a modern iskolába mindannyian nagy lelkesedéssel mennek, úgy tekintenek rá, mint oktatási és kulturális központra. Hálás mindenkinek, aki támogatja a magyar diákokat, hogy az otthonukhoz viszonylag közel, de mégis anyanyelvükön tanuljanak.

Azok a volt kollégisták és egykori szamosújvári magyar tagozatos diákok,

akik eljöttek a megnyitóra, egyhangúlag mondták: nagyon szeretnék ők is ott tanulni, szépnek, tágasnak és hangulatosnak tartják az iskolát.

„A kilencvenes években, diákkoromban elképzelhetetlen volt egy itteni magyar iskola létrejötte. 2006-ban, az önálló magyar iskola gondolatának megfogalmazásakor szamosújvári pedagógusként lelkesedtem az ötletért. S most íme, megvalósult az álom. Két kisiskoláskorú gyermekem olyan természetességgel vette birtokba a teret, mintha mindig oda járt volna. Remélem, idén született legkisebbem, már egy »neves« iskola kapuját lépi át. Nemcsak az névadóra, Kemény Zsigmondra és szellemiségére gondolok, hanem az új lehetőségekre, amelyek új utakat nyitnak a lelkes munkaközösség előtt” – mondta el kérdésünkre Fodor Emőke háromgyermekes édesanya.

Diákszekrény, sószoza

A modern és színvonalas oktatás, amelyre a szamosújvári magyar iskola is törekszik, természetesen nem pusztán a külsőségeken és az osztálytermek felszereltségén múlik, mégsem lehet ettől teljesen eltekinteni. Mert nem mindegy, hogy agyonkoptatott bicebóca székek és asztalok, hideg, esetenként ablaktalan vagy folyosóra néző ablakú tantermek várják a ne-

bulókat, vagy korszerű infrastruktúra. Bár nincsen egyelőre minden osztályteremben okostábla, azért a modern eszközökkel oldják meg legtöbbször a szemléltetést, az informatika-szaktanteremben vadonatúj laptopok várják az órára érkezőket. Az iskola berendezésének beszerzése előtt közvéleménykutatást tartottak a diákok körében, az ő ötleteik alapján kapott minden diák saját szekrényrészt. Épp folyamatban van az iskolarádió felszerelése, minden osztályterem saját szertárral rendelkezik, emellett az elemisták abban a szerencsés helyzetben vannak, hogy osztálytermenként saját mosdóval rendelkeznek. Az eddig az alapítványnál található könyvtár átkerült az iskolába, hogy még könnyebben hozzáférhetőek legyenek a szak- és szépirodalmi, magyar nyelvű könyvek. Ha pedig valaki fellapozna egy kiadványt, és közben egy kis légútgondozásra is vágyik, a parajdi sóval feltöltött olvasószoza rendelkezésére áll. Meleg étel elfogyasztására is lehetőség nyílik az oktatási intézmény ebédlőjében, a konyha a Tékánál működik, onnan szállítják át naponta a frissen készített, kétfogásos ebédet.

DÉNES GABRIELLA

Világklasszis az erdélyi középiskolások sportolimpiáján

„Minden napra legyen célotok, amibe kapaszkodhattok” – ezzel a jó tanács-
csal látta el Szabó Katalin négyszeres
olimpiai bajnok a Kolozsváron im-
már második alkalommal megren-
dezett Erdélyi Magyar Középiskolás
Sportolimpián részt vevő diákokat

lése legalább olyan fontos, mint az ok-
tatásuk, az erdélyi magyar közösség jö-
vőjét pedig az határozza meg, hogy mi-
lyen értékrendet sikerül nekik átadni.
Bodor László, az RMDSZ programokért
felelős főosztályának ügyvezető elnöke
a rendezvény sikerének tudta be, hogy

hazatért Kádár Zoltán sportriporter mo-
derálta.

**„Újrakezdeném,
és még jobban csinálnám!”**

Többek közt megtudhattuk, Szabó Kati
tornász pályafutása annak köszönhető,
hogy hatéves korában egy orvos azt ta-
nácsolta, kezdeni kell valamit a kislány-
nyal, mert „sokat mozog”. Az olimpiai
bajnoki cím megszerzése előtt is halmoz-
ta a sikereket, ifjúként egyedül neki sikerült
a címvédés az ifjúsági világbajnokságon.
A négyszeres olimpiai bajnok nem ha-
zudtolta meg székely mivoltát, ugyanis
arra kérdésre, hogy újra kezdené-e még
egyszer határozottan válaszolt: „újrake-
zdeném, és még jobban csinálnám!”

Természetesen a Los Angeles-i olimpia
is szóba került. Noha a megszerezhető öt
aranyéremből négyet szerzett meg Szabó
Katalin, az az egy ezüst, jobban mondvá
az aranyérem elvesztése egyéni össze-
tettben mégis fájdalmas volt számára,
mert alig fél ponttal maradt alul amerikai
riválisával szemben. Azt is elárulta, hogy
utána sokáig nem beszélgettek, míg idén
Mary Lou Retton felvette vele a kapcso-
latot a világhálón. „Az első kérdése az
volt: emlékszel milyen fiatalok voltunk
az olimpián?” – nevette meg közönsé-
gét Szabó Katalin. A középiskolás sport-
vetélkedő legeredményesebb sportolói
Molnár László, az Apáczai Csere János
Gimnázium diákja, illetve Mihály Zsolt, a
Mikes Kelemen Gimnázium diákja lettek.
Előbbi az atlétikai versenyszámokban,
utóbbi úszásban jeleskedett: mindketten
két-két aranyat és egy-egy ezüstérmet
szerettek. A lányok közül Szócs Boróka
bizonyult a legjobbnak – a Bolyai Farkas
Elméleti Líceum diákja atlétikában két
arany- és egy ezüstérem tulajdonosa
lett. A diáksport-eseménysorozat végén
Bodor László, az RMDSZ programokért
felelős ügyvezető alelnöke, a sportolim-
pia elnöke úgy értékelt: idén is sikerült
több száz nagykövetet szerezniük a fair
play, a mozgás és az egészséges életmód
népszerűsítésére a sportkedvelő partne-
reiknek és támogatóiknak
köszönhetően.

KISS ELŐD GERGELY

Fotók • SPORTOLIMPIA.RO

•Szabó Katalin négyszeres olimpiai bajnok volt a kolozsvári sportolimpia fővédnöke

szepember második felében. Az 1984-
es Los Angeles-i olimpián a négy arany
mellé egy ezüstérmet is nyerő tornász-
legenda Franciaországból érkezett
haza, hogy ellássa az RMDSZ ügy-
vezető elnöksége, a Romániai Magyar
Pedagógusok Szövetsége (RMPSZ), a
Testnevelő Tanárok Országos Tanács-
kozása (TTOT), az oktatási minisz-
térium és a Babeş-Bolyai Tudomány-
egyetem közös rendezvényének fő-
védnöki teendőit. Az RMDSZ ebből az
alakalomból sportéletműdíjat adott át
a zágoni származású világklasszisnak.

Meghatározó az értékrend

A szeptember 21–24. között megren-
dezett diáksportrendezvényen közel
700 magyar diák méretkezett meg hat
sportág 15 versenyszámában. A ren-
dezvény nyitógálájának a Kolozsvári
Magyar Opera adott otthont, ahol szá-
mos előljáró köszöntötte az ifjú sporto-
lókat. Horváth Anna, a kincses város
alpolgármestere elmondta, a diákren-
dezvényt a kolozsvári önkormányzat
is támogatja. Kifejtette, a fiatalok neve-

idén szinte kétszeres a diákok részvé-
tele a tavalyhoz képest. Markó Bálint,
a Babeş-Bolyai Tudományegyetem
rektorhelyettese ugyanakkor biztosítot-
ta a szervezőket, hogy a BBTE jövőre is
partnere lesz a rendezvénynek, a verse-
nyek többségének ugyanis az egyetem
sportparkja adott otthont. Burus Siklódi
Botond, az RMPSZ elnöke elsősorban
az egészséges életmódra nevelés fon-
tosságára hívta fel a figyelmet. Kelemen
Hunor, az RMDSZ elnöke a sport kapcsán
a munka fontosságáról beszélt. Mielőtt
átadta volna az életműdíjat Szabó
Katalinnak, azzal viccelődött, hogy a
zágoni születésű világklasszis lehetne
akár Portugália is, ugyanis egyedül any-
nyi érmet nyert az olimpiákon, mint az
ibériai ország az ötkarikás játékok törté-
nelmében összesen.

A díjátadást követően került sor arra
a kerekasztal-beszélgetésre, amelyen
Szabó Katalin mellett Trandafir Norbert
és Miklós Andrea, a Rio de Janeiro-i olim-
pián szereplő erdélyi magyar sportolók
is részt vettek. A beszélgetést szintén a
brazil nagyvárosban zajló paralimpiáról

Sporttalan utakon

Mozgok, tehát élek. Élek, tehát mozgok. Addig jó, ameddig mozdulni tudok. Mondom ezt én, negyvenen túl, jó sok pluszkiától és nagyon sok vérnyomáscsökkentő tablettától való szabadulásom után. Magántapasztalatból, saját bőrönmön kipróbálva jelentem ki: mozogni jó.

Mondhatná valaki: jó sokára. És igaza is lenne, bár gyorsan mellétenném: inkább így, mint soha. Mert kevésen múlt, hogy soha nem tudtam meg.

Most azért írok, mert úgy vélem, nem vagyok elszigetelt eset, rajtam kívül nagyon sokan vannak úgy a sporttal, hogy inkább csak a tévében nézik. Felvetődik tehát a kérdés: ha mozogni olyan jó, miért nem sportol mindenki, miért fosztja meg magát a jótól annyi ember. Én csak egy választ találtam erre: mert a legtöbb ember nem tudja.

Hogy miért?

Van néhány tippem.

Emlékeznek például az iskolai testnevelés-órára? Szerették? Én rettegtem tőle. Volt szerencsém különböző iskolákban, különböző tornatanárok órájára járni. A séma mindig ugyanaz volt: kemény és szigorú káder, elérhetetlennek tűnő normák. Fütty, kiabálás, pattogás, amolyan katonásdi, mint az amerikai filmekben. Hepiend nélkül, persze.

Reméltém, a mai iskolákban már másképpen van ez. Csalódnom kellett. Semmi nem változott.

Külsőségekben sem. A legtöbb helyen ma is alapkövetelmény az egyenszínű (legtöbbször fehér) póló, sötét színű melegítő viselése tornaórán. Csak, hogy legyen, amiért anyukák százai lejárthatják a lábukat szeptemberben. (De tényleg! Miért nem lehet feliratmentes fehér pólót kapni?), és hogy legyen egy indulólöklet, amitől a gyerekek már startból ellenszenves lesz az egész. (Lehet, hogy az iskolában nem tudják, hogy a diák zsigerből utál mindent, ami kötelező?) A pechesebbek kifognak egy-egy olyan iskolai szabályzatot, amelybe még a fehér zokni is bele van írva. Mert ugyan, hogyan is tornázhatnak az a gyerek színes zokniban?

És továbbra is „felelni” kell jegyre távolugrásból, szaladásból, bukfenéből és kézállásból. Miért? Mert a tornatanár is ugyanolyan tanár, mint a többi, és csak az biztosítja a tantárgy és az oktató presztízsét, ha a gyerek ugyanúgy számon kérhető, mint bármelyik más tantárgyból.

Én ezt a témát másképp közelíteném meg.

Például úgy, hogy elgondolkodnék azon, mi is a célja az iskolai testnevelés-órának. Amennyiben az, hogy a gyerek „komolyan vegye” a tantárgyat, akkor minden maradjon változatlan, hiszen teljesen hétköznapi dolog, hogy a nagy komolyan vevéstől otthon beszakadt a ruhásszekrény

ajtaja, mert be kellett gyakorolni a kézenállást, hiszen felelés lesz.

De az is lehetne a célja a tornaórának, hogy a gyerek megízlelje a mozgás örömét. Hogy ne a megfelelési kényszer vigye őt ki a pályára, hanem a szabadság öröme. Lehetne ez az óra alkalom arra, hogy lazítson, hogy kiengedje a feszültséget. Önszántából feszegetse saját testének korlátait, magának akarja bizonyítani, hogy képes elvégezni egy gyakorlatsort. S ha már muszáj jegyet adni, akkor a kitartását, a hozzáállását, a jelenlétet is lehet értékelni – sokkal valóságosabb, igazibb lenne, mint holmi normákhoz való viszonyítás.

És még van egy oka, amiért kevés felnőtt és még kevesebb gyerek tudja, hogy mozogni jó.

Mert nincs ahol megtapasztalni.

Butaságokat beszélek, rengeteg sportolási lehetőség létezik – jöhetne a válasz.

Nos én olyan sportolási lehetőséget keresek, ahol bátran lehet mozogni, egy bizonyos stresszfaktor nélkül. Ezt a stresszfaktort úgy hívják: verseny.

Sportol az ön gyereke? Versenyekre is jár? Khm... Erről beszélek.

A teljesítménykényszerről. Hogy bármihez fognánk, mindennek tétje kell hogy legyen. És mindig törekedni kell, mindig össze kell hasonlítani magunkat másokkal, mások eredményeivel.

Én ezt nem így csinálnám. Mert úgy érzem, az igazi öröm vész el a versenyzésben. Kupákért, oklevelekért, helyezésekért dolgozni – az már munka. Harc. Az öröm feltételes – csak akkor van, ha teljesítmény van, ha megvan az oklevél, megvan az érem. Különben „potyára volt” a sok edzés, készülés.

Győztes mindig csak egy van. Én nem akarnék potyára mozogni. És azt sem szeretném, ha a gyermekem potyára mozogna.

Önmagáért, a mozgás közben érzett eufóriáért, az ezután tomboló jókedvéért, a tudatért, hogy ép a teste, és emiatt is a lelke is épnek érezheti magát – ezért mozogjon.

Reggelente a Sétatéren gyalogolok. Mellettem iskolások sietnek el, hatalmas, súlyos hátizsákokat cipelve, gondterhelt arccal igyekeznek. Dolgozni mennek, bizonyítani, megfelelni, teljesíteni. Néha elszégyellem magam. Hogy milyen jó nekem. Mert csak úgy mozgok. Élek. Magamért. Szabadon. Ők meg...

„De az is lehetne a célja a tornaórának, hogy a gyerek megízlelje a mozgás örömét. Hogy ne a megfelelési kényszer vigye őt ki a pályára, hanem a szabadság öröme. Lehetne ez az óra alkalom arra, hogy lazítson, hogy kiengedje a feszültséget. Önszántából feszegetse saját testének korlátait, magának akarja bizonyítani, hogy képes elvégezni egy gyakorlatsort.”

ALBERT ANTAL ORSOLYA

Erdélyi Magyar
Sportol

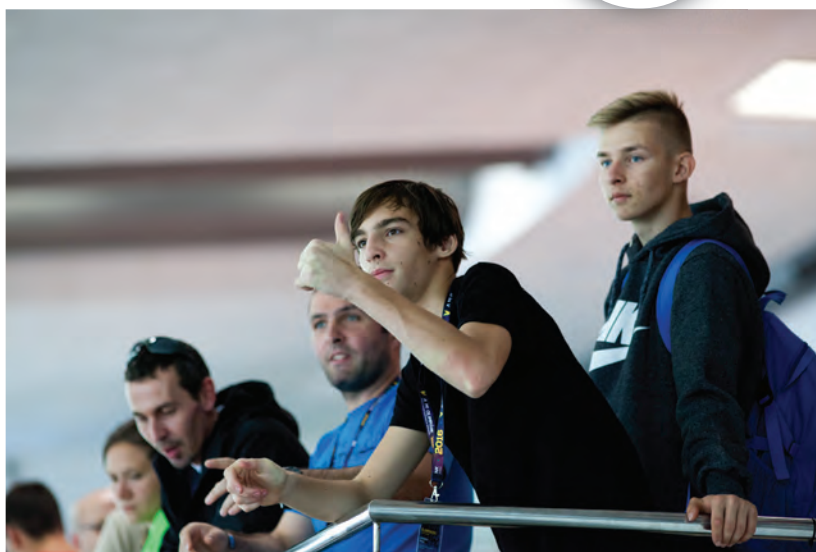

2016. október

Középiskolások limpiája

FOTÓK: NAGY MELINDA

2016. október

Interjú Dénes Melinda Andrea nagyváradai pszichopedagógussal

Új kihívást jelent minden speciális nevelési igényű gyerek oktatása

– Minek köszönhető az, hogy sajátos nevelési igényű gyermekekkel foglalkozik?

– Világéletemben arról álmodtam, hogy pedagógus leszek, azonban nem szerepelt a terveim között, hogy a

speciális oktatásban helyezkedjek el. Az, hogy végül emellett döntöttem, talán annak köszönhető, hogy egy Down-szindrómás óvodai csoportnál kezdtem pályafutásomat, az élmény pedig nagyon mélyen érintett. Ez volt az a pillanat, amikor elhatároztam, hogy gyógypedagógus leszek, a jövőben pedig minden erőmmel erre koncentráltam. A pszichológia ugyanakkor ezzel egy időben a háttérbe szorult. Jelenleg gyógypedagógus-logopédusként dolgozom egy speciális nevelési igényű gyerekeket oktató intézményben Nagyváradon.

– Meséljen egy kicsit a tanítványairól.

– Hozzánk, az Orizont speciális központba olyan gyermekek kerülnek, akik különböző speciális nevelési igényekkel rendelkeznek: vannak közöttük értelmi fogyatékkal élők, mozgás-sérültek, hallássérültek, látássérültek, autisták, Down-szindrómások, viselkedészavaros gyerekek, diszlexiás-diszgráfiasok, valamint halmozottan sérültek is. Elmondhatjuk tehát, hogy testi és szellemi hiányosságokkal küzdő fiatalok nevelésével foglalkozunk az iskolában.

– Milyen körülmények között élnek ezek a gyermekek? Van családjuk, hozzátartozói, vagy állami gondozásban élnek?

– A gyermekek több mint kétharmadának van családja, a többiek állami gondozásban élnek. Ugyanakkor a szülőkkel élő gyermekeknek sem egyszerű a helyzete, hiszen nagyon sok a hátrányos helyzetű és a csonka családdal rendelkező gyermek. Állapotuktól függetlenül minden olyan helyzet, ami a gyermeket érinti, ránk is hatással van, hiszen befolyásolja a közös célunkat. Célunk pedig természetesen a gyermek jóléte és fejlődése azért, hogy minél könnyebben be tudjon illeszkedni a társadalomba.

Azt is elmondom, hogy elég nehéz a kommunikáció azokkal a szülőkkel, akik nem tudják elfogadni, hogy

„Vannak, akiknél hamarabb észrevehető a fejlődés, míg másoknál lassúbb az előrelépés, de a lényeg az, hogy soha ne adjuk fel. Le kell ereszkednünk a gyerekekhez, csak így tudunk segíteni nekik.”

gyermekük speciális nevelési igényekkel rendelkezik; ezek a szülők az egészséges gyermekekhez hasonlítják sajátjukat, az összehasonlítás pedig nem állja meg a helyét. Az ilyen családokban elég sok a konfliktus, amely a gyermek életére is negatívan hat. Például egyik iskolából átviszik őket a másikba, a terapeutákat is gyakran cserélgetik, képtelenek pozitívan hozzáállni az adott helyzetekhez. A másik kategória az a család, akit nem igazán érdekel, hogy mi történik a gyermekkel: mindig siet, nem ér rá szülői értekezletre járni, nem kérdez, és mindent úgy könyvel el jónak, ahogy van. Gyakran szembesülnünk kell ugyanakkor az állami gondozásban lévő, fogyatékkal élő gyerekek hátrányos helyzetével is, akikért nem más felel, mint a megyei gyermekvédelmi igazgatóság. Itt sem a gyermekekkel van a gond, hanem a bürokratikus rendszerrel, ami gyakran figyelmen kívül hagyja a fiatalok érdekeit. Pedig ahhoz, hogy eredményt érjünk el a kicsik fejlődésében, fontos az együttműködés a családokkal és az állami szervezetekkel egyaránt.

– Hogyan kell elképzelni egy osztályközösséget? Itt is korosztály szerint tanulnak a gyermekek, vagy más besorolási módot alkalmaznak?

– Törvény szabályozza, hogy a gyermekek milyen osztályközösségekbe kerülnek. A súlyos értelmi fogyatékkal élők 4-6 fős csoportokban tanulnak,

Fotók • SPORTIMPIA.RO

Dénes Melinda Andrea pszichológia szakon végzett a Nagyváradai Állami Egyetem Társadalomtudományi Karán. A pszichopedagógusi pályát választotta, amely már 15 éve a hivatása. Társ szerzője többek között az *Ákombákom betűországban*, a *Psihopedagogie specială aplicată* és a *Hai să facem ordine în lumea literelor* című kiadványoknak, publikált a *Ways via IT* című könyvben is. Oszlopos tagja a ANPPO (Asociația Națională a Profesorilor Psihopedagogici „Orizont”) elnevezésű önkéntesszervezetnek is.

a közepesen és enyhén sérült tanulók viszont már 8-12 fős csoportokban. A hozzánk kerülő gyermekek három évvel meghaladhatják a hagyományos oktatási rendszerben tanuló társaik életkorát; ennek köszönhető az, hogy vannak 17 éves nyolcadikosaink is. A súlyos értelmi fogyatékkal élők és a halmozottan sérültek az intézményünkben maradhatnak a 10. osztály befejezéséig, aminek egyenes következménye, hogy sokan betöltik már a 20. életévüket is addigra, amire kikerülnek az iskola padjaiból. Központunkban látogatás nélküli képzés is működik, ahová azok a speciális nevelési igényekkel rendelkező gyerekek és felnőttek járnak, akik sohasem iratkoztak be iskolába, vagy valamilyen ok miatt megszakították tanulmányaikat, és most folytatni szeretnék, de ezt már nem tehetik meg nappali oktatásban. Iskolánkban több mint 200 speciális nevelési igényű gyermek tanul, akik nevelésével és fejlesztésével összesen 90 pedagógus-gyógypedagógus foglalkozik.

– *Hogy telik az itt tanuló gyermekek egy napja? Bármiféle hasonlóság van a „megszokott” tanterv és az ő tantervük között?*

– A speciális oktatásnak megvan a saját tanterve, programja: az órák rövidebbek, mint a hagyományos iskolákban (45 perc), a tanulóprogram pedig reggeltől délutánig tart. Délelőtt

tanórák, délután pedig terápiás foglalkozások (logopédia, kinetoterápia, pszichoterápia), valamint olyan tevékenységek zajlanak, amelyek az önkihasználó viselkedést, a személyes higiéniát, a társadalomba való beilleszkedést segítik elő. A gyerekek háromszor étkeznek az iskolában, és semmiért nem kell fizetniük.

– *Milyen a jövőképük ezeknek a fiataloknak? Az itt szerzett ismeretekkel el tudnak helyezkedni iskolai éveik után?*

– Bármennyire is igyekszünk, hogy a speciális nevelési igényekkel rendelkező gyermekek ne szenvedjenek hátrányt semmilyen téren, az ő lehetőségeik a pályaeorientáció és a munkaerőpiacon való elhelyezkedés szempontjából korlátozottak. Az egyetlen lehetőség számukra a szakiskolai képzés, és mivel speciális nevelési igényű fiatalokról van szó, ezért nem végezhetnek el akármilyen munkát. Az esetek nagy részében a következő szakok közül választhatnak felnőttkorukban: pincér, szakács, fodrász, kőműves vagy fémszerkezet lakatos. Külön állami támogatásban részesülnek azok a cégek, akik speciális nevelési igényű munkásokat foglalkoztatnak, de mégis megfigyelhető egyfajta fenntartás a vállalkozók részéről az ilyen fiatalokkal szemben. A mai rohanó, anyagias világban ez valamilyen szinten érthető is, hiszen a hátrányos helyzetűek betanítása nehezebben megy, lassabban

dolgoznak, és hamarabb fáradnak, mint egészséges társaik, ugyanakkor csak rutinmunkákat tudnak végezni. A véleményem azonban az, hogy ha adnának nekik is esélyt, akkor világossá válna a vezető beosztásban tevékenykedők számára, hogy ezek az emberek szeretik az állandóságot, ha már betanultak valamit, azt megbízhatóan csinálják, illetve nem esik nehezükre ugyanazt a munkát végezni hosszú időn keresztül.

– *Mit tekint szakmájában a legnagyobb kihívásnak?*

– Ez nagyon nehéz kérdés, hiszen minden gyermek nevelése és képzése új kihívást jelent számomra. Vannak, akiknél hamarabb észrevehető a fejlődés, míg másoknál lassúbb az előrelépés, de a lényeg az, hogy soha ne adjuk fel. Le kell ereszkeznünk a gyerekekhez, csak akkor tudjuk megérteni őket, és segíteni nekik. Fontos, hogy együttműködjünk azokkal, akik a gyermek iskolán kívüli neveléséért felelősek. A hosszú évek tapasztalatai hozzásegítettek ahhoz, hogy mára megfogalmazzam gyógypedagógusi hitvallásomat: a gyermekhez először le kell ereszkeznünk, hogy magadhoz fel tudd emelni, és olyasmire megtanítani, amit magától nem tud megtanulni.

SZATMÁRI BENCE

Nemzetközi mérföldkövek a fogyatékkal élők oktatásában

Skandináviában a normalizációs elv már az 1950-es években hangsúlyozza, hogy a fogyatékkal élők számára olyan életfeltételeket kell teremteni, amelyek a legnagyobb mértékben közelítenek a normális életfeltételekhez.

Dánia parlamenti határozata 1991-ben: Az akadályozott tanulók oktatását oly módon kell kiterjeszteni, hogy a gyermekek a normális iskolai környezetben részesülhessenek oktatásban, amennyiben a szülők ezt akarják, és gondját tudják viselni a gyermeknek otthon, és amennyiben a speciális intézmény gondoskodása nem feltétlenül szükséges része a fejlesztésnek. Az Amerikai Egyesült Államok oktatási törvénye 1975-ben: A legkevesbé korlátozó környezetet kell biztosítani minden

fogyatékkal élő számára. A legkedvezőbb iskolai környezet a többségi iskolához viszonyított lehető legközelebbi elhelyezés. Azok számára, akik nem tudnak sikeresen együtt tanulni ép társaikkal, kevésbé korlátozó a többségi iskolán belül létesített speciális osztály, mint a bennlakásos, önálló speciális iskolában történő elhelyezés. Olaszország oktatási törvénye, 1977: az állami speciális, bentlakásos iskolák felszámolása, egyidejűleg kedvező feltételek biztosítása az integrált, fogyatékkal élőket fogadó osztályok számára. A létszámkorlátot 20 főben határozzák meg, és két főnél nem lehet több fogyatékkal élő ugyanabban az osztályban. Mindenütt kötelező a pedagógiai asszisztensek biztosítása. A 2002 októberében Pisában tartott

EACD (European Academy of Childhood Disability) konferencia egyik témája volt az olasz és nemzetközi integrációs tapasztalatok összehasonlítása. A téma akkora érdeklődést váltott ki, hogy a szekcióként meghirdetett program „plenáris üléssé” alakult, mert a nagyszámú érdeklődő csak a nagy konferenciateremben fért el. A gyógypedagógiai iskolák és eredményességük felülvizsgálata Angliában: A hatékony gyógypedagógiai ellátás egyetlen kritériuma az egyes gyermekek szükségleteire adott lépések eredményessége. Valamennyi speciális nevelési igényű gyermeket integrálni kell az oktatás és a közösségi élet területén. (Forrás: Fejlesztő.hu, Fejlesztő- és gyógypedagógusok honlapja)

Elemisták Gyöngykoszorú találkozója Maros megyében

Közösségi élményt nyújt a közös éneklés

Eddig még soha nem találkoztak, de most együtt énekeltek és táncoltak a gyerekek – talán ez jelentette a legnagyobb élményt a szeptember végi Maros megyei vetélkedők résztvevői számára. Azon a hétvégén egy időben két helyen is a népzene, népdaloké, néptáncé volt a főszerep.

Egy időben két helyen gyűltek össze gyerekek, hogy bemutassák mindazt, amit az utóbbi időben az iskolában, a különböző foglalkozásokon tanultak

Csittszentivánról érkezett, körülbelül 120 gyerek, akik székely ruhában vonultak fel a falun, majd bemutakoztak a csapatok, miközben citerán

még a szülőket is meg tudták vendégségbe hívni – mesélte Kilyén Ilka.

Hangzó anyagokra van szükség

A népdalvetélkedőn ötvenöt gyerek vett részt, akikre a szülők és kívüllők is kíváncsiak voltak, így népes közönség gyűlt össze. Nagy élmény volt részt venni a tavaly óta a Tóth Erzsébet népdalénekesről elnevezett marosvásárhelyi vetélkedőn a Református Diakóniai Központ Bocskai Termében, ahol elsősöktől nyolcadikosokig sokan jelentkeztek. A gyerekek többek közt Marosvécsről, Göcsről, Székelyvajából,

oktatóiktól: népdaltudásukat, népi gyermekjátékokat, néptáncokat. Maros megyében, Csittszentivánon gyermek Gyöngykoszorú tartottak találkozót, ugyanakkor Marosvásárhelyen népdalvetélkedőt a szeptember végi szombaton. Kilyén Ilka színművésznő, az EMKE (Erdélyi Magyar Közművelődési Egyesület) Maros megyei szervezetének elnökét kértük, értékelje a gyermek Gyöngykoszorú találkozókat, foglalja össze a népdalvetélkedők lényegét.

Reneszánszát éli a citerazene

Az EMKE Maros megyei szervezete sokadik alkalommal hirdette meg szeptember 24-én elemi osztályos csoportok számára a Gyöngykoszorú találkozót, ahol – legtöbb hétperces – néptáncos és/vagy népi gyermekjátékokkal mutatkoztak be a jelentkezők. A gyermek Gyöngykoszorú találkozóknál többek közt Mezőmadarásról, Mezőbándról,

játszottak a jeddi és körtvélyfáji iskolások. Kilyén Ilka úgy látja, a citerazene kezd reneszánszát élni Erdélyben is. A magyar nép körében népszerű volt ez a hangszer, hiszen könnyen játszott rajta bárki, nem utolsósorban pedig nem volt nehéz elkészíteni, akárcsak a furulyát. A citerazenét az utóbbi időben újra felfedezték, akárcsak azt, hogy mennyi szépség rejlik benne, és szerencsére van, aki oktassa – magyarázta az EMKE Maros megyei elnöke. Hozzátette, az egyesület Gyöngy nevű viselő citerazenekara évente tábort szervez, oktatókat hív, és nagyon szépen terjeszti a hangszer megkedvelését. Csittszentivánon lehetőség nyílt arra is, hogy újabb játékokat és táncokat tanuljanak, közös táncstudáson és táncházban vegyenek részt a fiatalok. Minden gyereknek jutott könyvjutalom, édességcsomag, emléklap és nagyon finom ebéd, amivel

„Az éneklés maga pihentető cselekvés. Bárki, aki énekel vagy dúdol magában, megnyugszik, szebbnek látja maga körül a világot. Ha együtt énekel pár ember, annak felemelő, vidámító, stresszoldó a hatása.”

Vámosgálfalváról, Segesvárról, Nyárádszeredából, Nyárádtőről érkeztek, de persze marosvásárhelyiek is beneveztek a versenyre. A vetélkedőre öt népdallal kellett benevezni, amelyek között akadtak régi és új stílusú dalok, és olyanok is, amelyek tulajdonképpen inkább népies műdalok. „Hiányzik a hangzó anyag, amelyet eljuttathatnánk azokba a falusi iskolákba, amelyek nem rendelkeznek hasonlóval. Eredeti népdalt régi felvételekről lehetne tanulni, de az interneten is lehet keresgélni és találni. Viszont nem várható el egy 9-10 éves gyerektől, hogy régi, recsegő felvételeket hallgasson, amiket például Bartók gyűjtött, amelyeken nyekergő hangon énekelnek, a gyerek pedig nem is tudja élvezni és értékelni azt” – vélekedett Kilyén Ilka.

Mi történik két vetélkedő között?

Arról, hogy mennyire gazdag a népdalkultúránk a vetélkedőkre jelentkező gyerekeknek, Kilyén Ilka úgy gondolja, még mindig vannak hiányosságok. „Ha végignéztém a listákat, amiket a gyerekek leadtak, kiszínezték és rajzoltak, azt láttam, hogy néhány közismert, új stílusú népdal állandóan ismétlődött, hiszen főként ezeket ismerik. Ha ezeknek a gyerekeknek valahová el kell menniük, és együtt énekelnek egy buszon, egy kiránduláson, akkor van arra repertoárjuk. De azt még nem tudják, hogy ez csángó dallam vagy alföldi, a régi dallamok pedig még nehezek a kisiskolások számára. Tehát még mindig van tennivalónk” – fogalmazott Kilyén Ilka. Hogy mi történik a vetélkedő után, illetve két vetélkedő között? Számos helyről érkeztek a gyerekek, akik közül sokat tanítójuk, oktatójuk hozott el a versenyre, így valószínűleg nem csupán a vetélkedőkre készítik fel a tanítványaikat. „Nagyon büszkéek a gyerekekre, arra is, hogy egyáltalán eljönnek és helytállnak, nem sülnék bele a fellépésbe. Nagy hálával tartozunk ezeknek a pedagógusoknak, akik a szabadidejükben is foglalkoznak velük” – mondta Kilyén Ilka, akitől megtudtuk, hogy a Nyárádmentén a Bekecs táncegyüttes táncosai körülbelül 800 gyereket oktatnak, hasonlóan a Maros Művészegyüttes tagjaihoz.

Az éneklés stresszoldó

Sok az olyan tánc, ahol énekelni kell, ahol a kettő együtt jár. Az éneklés maga pihentető cselekvés. Bárki, aki énekel vagy dúdol magában, megnyugszik, szebbnek látja maga körül a világot. Ha együtt énekel pár ember, annak felemelő, vidámító, stresszoldó a hatása. Egy nagy-nagy közösségi élményt jelent a közös éneklés. „Ha együtt vagyunk, nagyon szívesen énekelünk együtt. És van legalább száz dal, amit pár órán át lehet énekelni, és akit mindenki tud. Ez egy akkora közösségi élmény, ami semmivel sem mérhető össze. Ide nem kell sem politika, nagy szövegelés, hogy mit jelent magyarnak lenni, mindenki jó érzi magát éneklés közben” – magyarázta Kilyén Ilka. Kiemelte, mennyire jó volt, hogy ezek a találkozók énekléssel kezdődtek, és énekléssel fejeződtek be. Ritka értékes közösségi élményt nyújt, hogy a teljesen idegenek képesek együtt énekelni. Ez

az igazi nemzetitűd-építés, amely a zenei anyanyelv, néptánc segítségével történik.

Nem színpadképes produkciókat akarnak látni

A népi gyermekjáték-bemutatókon nem az a lényeg, hogy az nagyon látványos legyen, hanem hogy a gyerekek ismertessék mindazokat a játékokat, amelyeket akár a tanórák közti szü-

táncoljanak. Mert bátorság kell ahhoz is, hogy valaki – gyerekként – kiálljon a színpadra, és hibátlanul előadjon egy dalt, vagy eltáncoljon egy táncot. De a sikerélmény, az, hogy sokan figyelnek, és megtapsolják, az oktató arcán látható boldogság és büszkeség, amit a tanítványa iránt érez – nagyon kellemes élmény, elégtételt jelent mindazért a munkáért, amivel a felkészítés, a foglalkozás, tanítás jár.

netekben játszanak az udvaron, akár egy-egy kirándulás, táborozás alkalmával. A magyar folklór bővelkedik a népi gyermekjátékokban, amelyek elsősorban a szocializálódást segítik, a kommunikációs készségeket erősítik. A népdal fejleszti a zenei készségeket, ismeretük közelebb visz más stílusú zenéhez is, befogadóbb, értőbb, igényesebbé válik az, aki már gyerekkorában megismerkedett a népzenevel. „Annak, aki népdalt énekel, és néptáncot táncol, másképp fejlődik a kommunikációs képessége, az értékek mentén szocializálódik, olyan morális tartást, viselkedésformát sajátít el, amely az egész életét meghatározza” – fogalmazott Kilyén Ilka, aki úgy látja, napjainkban egyre kedveltebb a népdal és néptánc, bálokban, lakodalmakban is egyre többen igénylik. Az EMKE által szervezett találkozók célja nem az, hogy teljesítményt mutassanak fel a gyerekek, hanem hogy kedvet kapjanak, bátorságot merítsenek ezekből a fellépésekből, hogy még többet megtudjanak a népművészetről, többet énekeljenek,

Falvakban is szervezik a találkozót

Ha a gyerek otthon azt látja, hogy a szülei érdeklődnek az igazi értékek iránt, minőségi zenét hallgatnak, bálban, vagy lakodalmokban néptáncot táncolnak és népdalokat énekelnek, akkor számára ez lesz a természetes, felnőttkorában is ez lesz a meghatározó. Az Erdélyi Magyar Közművelődési Egyesület támogatja a néptáncmozgalmat, amely Maros megyében különösen erős, így a gyerekekről sem feledkezett meg. A tánc, éneklés mellett sok-sok foglalkozás, kézműves tevékenység, mesemondás, játék is várta a kisebbeket. A nagy népszerűségnek örvendő Gyöngykoszorú találkozót már számos faluban a helyi művelődési egyesületek, tánc csoportok szervezik, egymást meghívják, találkoznak, tapasztalatot cserélnek, szakmailag tanulnak egymástól.

ANTAL ERIKA

Szemléletváltás szükséges az oktatásban

A jelenkori romániai közoktatás elmúlt bő negyedszázados történelme a számtalanszor újratervezett és mégis tapogatózó, bizonytalankodó útkeresésről szól. Hol széles a keréknyom, és inog benne a kerék, hol pedig a kijelölt nyomvonal keskeny a kerék befogadáshoz.

Költői a kérdés, mikor illeszkedik egymáshoz végre a cél és az eszköz, mikor lesz képes az oktatáspolitikai ráhangolódni a valós társadalmi igényekre, a grafikonokon túlmutató realitásokra, a nem idealista, hanem a létező kompetenciákra építhető formákra és tartalmakra?

Az utóbbi évek társadalomban végbement globális változásai, azon belül a kedvezőtlen demográfiai adatok, az

„A pedagógiai szemléletváltás, megújulás korántsem merülhet ki az úgynevezett modern didaktikai módszerek alkalmazásával, hisz azok önmagukban nem újítják meg a célokat, csupán a használt eszközöket cserélik. Az innovációs munka kreatív pedagógusokat igényel.”

értékrendek módosulása komoly kihívások elé helyezik az iskolát. A negatív irányú változások elsősorban a vidéki iskolák mennyiségi és minőségi sorvadását indították be. A csökkenő gyereklétszám következménye az osztályok összevonása, a kapukat sorra bezáró falusi tanintézmények megjelenése. Egyre gyakoribb a diákok elvándorlása a városközeli iskolákból. Ezzel együtt annak okán és ennek eredményeként fokozottan nő a szociális és kulturális elmaradásokkal rendelkezők osztályokon belüli aránya. A minőségi, mérhető eredményeket felmutatni képes oktatásnak mint jogos társadalmi igénynek való megfelelés egyre nehezebbé válik, a

pedagógusok körében fokozatosan megfigyelhető a szárnyszegettség, a megalkuvás, a célok feladása.

A megváltozott körülmények megváltozott szerepeket igényelnek az érintett iskoláktól, azok vezetőitől, pedagógusaitól. A szemléletek, célok és eszközök változtatásának túl kell mutatnia a túlélési ösztön által diktáltakon. A központi oktatásirányban sajnos még nem születtek meg, vagy csak részben a direktívák, a válaszok a mikéntekre, így szükséges és elengedhetetlen az intézményi célok, stratégiák átértékelése, a pedagógusszerepek sajátos kialakítása.

A pedagógiai szemléletváltás, megújulás korántsem merülhet ki az úgynevezett modern didaktikai módszerek alkalmazásával, hisz azok önmagukban nem újítják meg a célokat, csupán a használt eszközöket cserélik. Az innovációs munka kreatív pedagógusokat igényel, ők tudnak leginkább alkalmazkodni az új szakmai szerepekhez, kihívásokhoz. Az iskolák menedzsmentje a saját humán- és fizikai erőforrásainak ismeretében hajlandó és képes kell legyen, a lehetőségek határait szélesen kihasználva, jól megalapozott, de egyidejűleg flexibilis stratégiát kialakítani, rövid és hosszú távon valós eséllyel megvalósítható egyéni és közösségi célokat kitűzni.

Az iskolai szemléletváltás során a képességfejlesztés mellett az ediginél hangsúlyosabb személyiségfejlesztési munkára van szükség a hozott egyéni és közösségi deficitiek kiegyenlítésére, mint ahogyan a szocializációs és integrációs nevelésszemlélet is a sikeres pedagógia alapeszközei kell legyenek. Nem működhet jól, hatékonyan és szerethetően az az iskola, amely tanulói és oktatói kevés hányadának ad bizonyítási, önmegvalósítási lehetőségeket, s amely szűkre szabott keretek között kívánja megvalósítani céljait, nem törődve azokkal, akik kívül esnek ezen keretek közül. Számos eset igazolja a hagyományos mérőeszközökkel, mértékrendszerekkel vizsgált, nem fejlődő tanulók önmagukra találását olyan – nem feltétlenül műveltségi – területeken, melyeket az iskola fedezett fel bennük, melyek

gyakorlására az iskola adta meg a keretet, a humán és fizikai eszközöket.

Meg kell szabadulni a nyűgtől, amit a képességvizsgákhoz, tanév végi kiértékelésekhez kötődő esetleges rossz statisztikai eredményektől való félelem okoz. Szűklátókörűsége utal, ha bárki is az ilyen grafikonok alapján ítéli meg egy osztály, egy iskola tevékenységét, nem látván, nem értvén a honnan-hová folyamatát.

„Egy biztos: egy oktatási intézmény társadalmi hasznosságának fokát nem lehet pontosan – s talán ezért nem is szabad – felülről-kívülről, papírstócok mennyiségével, csupasz számokkal kifejezhető adatokkal bemérni. Sokkal inkább fontosabbak és mérvadóbbak a belülről jövő reakciók, közösség általi elismerések.”

Egy biztos: egy oktatási intézmény társadalmi hasznosságának fokát nem lehet pontosan – s talán ezért nem is szabad – felülről-kívülről, papírstócok mennyiségével, csupasz számokkal kifejezhető adatokkal bemérni. Sokkal inkább fontosabbak és mérvadóbbak a belülről jövő reakciók, feedbackek, közösség általi elismerések.

Ahhoz, hogy a közoktatás, annak szereplői megszabaduljanak a rájuk nehezedő nyomás terhe alól, mindenképp szükség van az állam bábáskodásának minimumszintre való visszaszorítására, az önkormányzatok szerepének megerősítésére, a decentralizáció tényleges alkalmazására, a sajátosságosság érvényesülésére, az örömpedagógia térhódítására.

SZÉNÁS BARNABÁS
a Szatmár megyei
Óvári Általános Iskola
igazgatója

De Gerando Antonina, a nőnevelés úttörője Erdélyben

Sem Magyarországon, sem Erdélyben, sem Kolozsváron nem sikerült méltóképpen megünnepelni 2014-ben a kiváló pedagógus, író és műfordító, De Gerando Antonina (Párizs, 1845. február 13. – Kolozsvár, 1914. április 9.) halálának 100. évfordulóját. A magyar pedagógia történetében azt a De Gerando Antoninát hallgatták el méltatlanul, aki a nemzeti nőnevelés vezéralakja volt, aki nagyanyja testvérének, Brunswick Teréznek és nagynénjének, Teleki Blankának a nyomában a modern nevelés útját járta. Ezt a mulasztást próbáltuk helyrehozni idén a Kolozsvári Magyar Napok rendezvénysorozatába ékelt megemlékezésekkel. Mindazok részére, akik az augusztus 17-ei kincses városi emlékülésen és kiállításon nem vehettek részt, röviden összefoglalom a De Gerando Antoninával kapcsolatos tudnivalókat. Párizsban született. A család életében fordulópontot jelentett az 1848–49-es forradalom és szabadságharc. Francia arisztokrata édesapja, Auguste de Gerando fegyverrel is harcolt a magyar szabadságért, majd apja korai halála után édesanyjának, Teleki Emmának is menekülnie kellett. Visszatért Párizsba, ahol tudatosan modern gondolkodású, múltat ismerő és jövőt fürkésző személyiséggé nevelte gyermekeit. Antonina a Sorbonne-on szerzett képesítésével hazájául Magyarországot választotta. Budapest után 1880-ban Kolozsvár városa meghívta De Gerando Antoninát az újonnan alapított felsőbb leányiskola igazgatójának. 25 éven keresztül vezette azt az iskolát, amelyet még 1914-ben bekövetkezett halála után is hosszú ideig Dezserándóként emlegettek. Idézem vallomását a városhoz és az iskolához fűződő kapcsolatáról: „Amint én Kolozsvár városé vagyok, éppen úgy mondhatom, hogy ezen kolozsvári felsőbb leányiskola az enyém, mert én teremtettem, és életemnek 25 legtevékenyebb, legerőteljesebb, legtermékenyebb évén át minden erőmet, minden gondolatomat, minden törekvésemet ennek szántam. Úgy is szeretem ezen iskolát, mint ahogy a művész szereti alkotását, mint ahogy az anya szereti gyermekét.” A neveléstudománnyal kapcsolatos elveit művei és tettei tükrözik: a leányoknak is teljes körű képzést kell nyújtani, nekik is megtanítható valamennyi tantárgy. Gyűlölte a külföld utánczását az iskolák fejlesztésében, azt akarta, hogy a magyar iskolát a nemzeti követelményeknek megfelelően alkossák meg. Tudta és hirdette, hogy a „ta-

„A neveléstudománnyal kapcsolatos elveit művei és tettei tükrözik: a leányoknak is teljes körű képzést kell nyújtani, nekik is megtanítható valamennyi tantárgy. Gyűlölte a külföld utánczását az iskolák fejlesztésében, azt akarta, hogy a magyar iskolát a nemzeti követelményeknek megfelelően alkossák meg.”

„Mindenekfölött hitt a szeretet nevelő hatalmában. Egyetlen mondatába sűrített pedagógiai hitvallása a mának és mindnyájunknak üzenet. »Mert ha van valami, ami föltétlenül előbbre viszi a nemzeteket minden korban, minden égöv alatt, az a szeretettel végzett munka!«

nítók és tanárok képzése a legfontosabb, valódi életkérdés minden országra nézve”. Vallotta, hogy a nemzetet csak úgy lehet művelté tenni, ha a tanítás a lelkek mélyéig hatol; ha a tanárok nem merev szisztémákhoz ragaszkodnak, hanem igazi étellel töltik meg az iskolát. Mindenekfölött hitt a szeretet nevelő hatalmában. Egyetlen mondatába sűrített pe-

dagógiai hitvallása a mának és mindnyájunknak üzenet, útmutatás. „Mert ha van valami, ami föltétlenül előbbre viszi a nemzeteket minden korban, minden égöv alatt, az a szeretettel végzett munka!” De Gerando Antoninával szemben Kolozsvár és Erdély magyar közösségének, kiemelten pedig női társadalmának nagy tartozása van. Az új sírmlékének augusztus 19-ei felavatása alkalmából rendezett gyűlekezés is ennek a régi adósságnak a törlesztésére, kiegyenlítésére jött létre a Házsongárdi evangélikus temetőben. 1978-ban De Gerando Antonina házsongárdi sírját felszámolták, eladták, szép sírkövérről a nevét lecsiszolták. Exhumált maradványait egy jelentéktelen, málladozó táblácska őrizte csupán a bejáratnál szembeni oldalon. Régi álma teljesült a Házsongárd

Alapítványnak: sikerült új emlékkövet állítania De Gerando Antoninának, méltó emlékhellyel adóznia áldozatos úttörő munkájának, emberi nagyságának. Összegyűltünk, hogy lerójuk kegyeletünket az újratemetett De Gerando Antonina sírjánál. A helyet a Romániai Evangélikus-Lutheránus Egyház biztosította, az avatási szertartást Adorjáni Dezső Zoltán evangélikus-lutheránus püspök végezte. Gergely Zoltán szobrászművész munkáját nem kell külön megdicsérnünk, a megújult sírkő szavak nélkül is önmagáért beszél. Az alapozást és a környezet kialakítását a Házsongárd Alapítvány vállalta magára. Az emlékkő minden költségét a Bethlen Gábor Alap fedezte, amely a megújult nemzetpolitika képviselőjeként évek óta minden tevékenységünket támogatta, támogatja. Így tudjuk évről évre az előttünk járóknak, az igazi példamutatóknak emlékét a holtak birodalmából is visszahozni, felmutatni. Kívánom és kívánjuk együtt, hogy ez a harmadik temetkezési hely De Gerando Antoninának végső és igazi nyughelye legyen.

GERGELY ISTVÁNNÉ TÓKÉS ERZSÉBET
a Házsongárd Alapítvány igazgatója

Semmi nosztalgia

Augusztus, reggel nyolc óra tizenegy perc, Vaskapus iskola udvara. Régen becsöngettek, én meg itt állok tanácstalanul a ferde napsütésben, a salakkal feltöltött hajdani étteremben, ahol havonta legalább egyszer véresre koptattam valamelyik csontosabb testrészememet a nagyszünetben. Igaz, akkor még jó hazafias minőségű, államszocialista betonlapok borították az udvart, a szélsőséges gyergyói időjárás pedig kimosta a marosi kavicsok közül a mutatóban használt kötőanyagot, nem is

• Kisiskolás klasszikus – Gyergyóremete, 1982–83.

lehetett a sebeket megúszni. Ma sem eurókonform a környezet, viszont a földszintes iskolaépület régi, fakteres ablakait felváltotta a termopán, tökéletesen, már-már katonásan illeszkednek egymáshoz a tetőcserepek. Az épület maga kifogástalanul... khm, sárga. Dehogyan sárga, sejtelmesen impresszionista pasztell inkább, küldeném is párizsi festőiskolába a kigondolóját, mert soha nem volt ennyire derűs az iskolám, mint ezen a meredeken égszínké, augusztusi reggelen. Gyerekkori szokás, hogy a hátizsákom degeszre tömve, fogalmam sincs, mit miért cipelek magammal, könyvet, laptopot, érintőképernyős palatáblát, negyven évet.

Laczkó Vass Róbert 1976. július 24-én született Gyergyóremetén. 1990 és 1995 között a székelyudvarhelyi Benedek Elek Tanítóképző diákja. 2000-ben végzett a Babeş-Bolyai Tudományegyetem színházművészeti szakán. 2000-tól a Kolozsvári Állami Magyar Színház színésze, valamint rendszeres munkatársa a Kolozsvári Magyar Operának. Születési helye és ideje: Gyergyóremete, 1976. július 24. 2010–2012 között a kolozsvári Kalapos Band szóló-énekese, a Médiabefutó 2012 fődíjasa. Számos verse, publicisztikája látott napvilágot, idén jelent meg *Felix culpa* című kötete. Közreműködött több televíziós műsor, dokumentum-, portré- és fikciós film készítésében (TVR, Duna TV, MTV). Fotográfiáit egyéni és gyűjteményes kiállításokon mutatja be. 2012-től az EMKE Györkös Mátyás Emlékház által szervezett Nyitott Szemmel című beszélgetőestek házigazdája.

Eredményes vadhajítás-nyesegetés

Gyula bácsi szigorú, mogorófavesszős pedagógus volt, de ugyanúgy dukált neki a csokor őszirózsa tanévkezdés idején, mint a jóval szelídebb arcú, csábosabb modorú feleségének, aki a szomszédos tanterem egyikében fejtett ki oktatói-nevelői munkát. Mondanom sem kell, Gyula bácsi volt eredményesebb. Nem hiszek, sohasem is hittem a mogorófavesszőben, de nem kívánom jó tanuló módjára fölmondani a divatos mantrát nevelési módszerekről és eljárásokról, így a becsület kedvéért el kell ismernem, hogy a maga módján az is eredményesnek bizonyult a vadhajítás-nyesegetésben. A mogorófavessző ugyanis etalon volt, nem pedig eszköz a napi használatra. Nagyjából annyiszor került elő, mint a levéltári méteretalon a Francia Köztársasági Archívum páncélszekrényéből, és nem kizárt, hogy relikviának maradt vissza Gyula bácsi megboldogult fiatalkorából. (Volt azért körmös, tenyeres és fenekes is benne, de csodák csodája: mindannyian egyben maradtunk!) Ezzel együtt nem voltam nagy barátságban Gyula bácsival.

• Forgalmisták a kémialaborban – Gyergyóremete, 1987–88.

Okostojásnak tartott, akivel példát lehet statuálni, ha levonjuk a magaviseletét, mert elköti kicsi Nagy Dezső bácsi tutáját a Maros-kanyarban, és ereszkedik egyet lefelé, vagy szerdán és pénteken hittanórákra jár a Mélik-kápolnába ahelyett, hogy osztagparancsnok és mintapionír létére szépen hazamasírozna órák után. Kisiskolás ellenőrző füzeteim tele vannak a személytelenül csak Tisztelt Szülőnek címzett megrovásokkal, amelyek odahaza családi oknyomozásokba és ezt ellensúlyozó gyermeki füllentésekbe torkolltak, hogy aztán a megfelelő penitenciákon túl szárazan üzenje vissza édesanyám: tudomásul vette, pont. Hogy maradhattam mégis mintapionír, ma sem tudom, lehet, hogy az egész csak az én megszépítő messzeiséget nem ismerő mimózálelkemben csapódott le ilyen szörnyűségesen, és Gyula bácsi közben fényesen szórakozott az én nyűszköléseimen, amelyekkel eredményesen lavíroztam a Megéneklünk Románia országos fesztivál megyei szakasza és Márkus András tisztelendő úr egészségesen szabad szájú hittanórái között. Annyi szent, hogy egy évharmadra való tízest kanyarított be a naplóba, amikor fogalmazás helyett háromszor négysoros anyák napi verssel jelentkeztem házi feladat gyanánt. Úgy mutogatott a mosztos kályha mellett, mint későbbi pioníroktatóm és biológiatanárom a békapreparátumot.

Onnantól akkor is én maradtam az első padban, ha közben nyolcasra vonta le a magaviseletemet.

Bolhanóta és vénlegénydal

Gyöngyi tanító néni szintén a szomszédos tantermek egyikében működött. Mindent elhittem neki, mert beválogatott gyerekszopránnak a Vaskapus iskola vegyes kórusába, s különben is: kívülről fújta a *Tavaszi szelet* és a *Pimpimpárét* három szólamra, ha kellett. (Hogy ez mit jelent, akkor tudtam meg igazán, amikor a székelyudvarhelyi tanítóképzőben érettségiznem kellett a kétkötetnyi anyagból.) Milyen nagyot néztem, istenem, amikor a Megéneklünk Románia második díjas Guzsalyasából megörökölt bolhanótát és vénlegénydalt a Kodály-féle Székely

Lendületben Szitás Annamáriával – Székelyudvarhely, 1994–95.

fonóból hallottam vissza sok évre rá! Ha tudták volna „oda-fent”, hogy Gyöngyi tanító néni szigorúan ellenőrzött madárdalok helyett a Székely fonó zanzásított, best-of változatával énekelte meg velünk Romániát, aligha dekorálnak tele élpionírfityegőkkel (Pionier de frunte) és diákszínjátársó plecsnikkel (Pionier interpret).

Nem rendeltük meg a Misát a Szovjetunióból

Mihály bátyámmal azonos platformon állunk azóta is, hogy először beültem a preparátumai közé biológiának. Tőle tanultam papucsállatkát gyártani, békát boncolni – ennek egyébként nagy hasznát vettük a kecskebékaszegzonban – és bizonyos értelemben házinyulat nyúzni, ami kis családunk proteinháztartásának igencsak fontos tudománya lett később édesapám hathatós gyakorlati tanácsainak köszönhetően. Akkoriban Mihály bátyám egységoktató parancsnoki minőségében is a szárnyai alá vett, ő írta meg román nyelven a meghatalmazást (Mandat), amivel Csikszeredában be lehetett jutni a megyei pionírbizottság második vonalába. Pedig volt nekem becsületes, hatékony romántaxonom is, Rácz Zoli bácsi, aki ma a keresztlányomat oktatja, és kórusban sajnáljuk, hogy hamarosan nyugdíjba vonul. Ő azonban szinonimákban és birtokos esetben gondolkodott, aminek vajmi kevés esélye lett volna egy pionírtáborban, egységoktató parancsnokunk tehát összerakta nekem a paneleket, hogy lancu Maria is megértse. Beszédfelolvasásban sajnós anyamagyarul teljesítettem, de az elsősegélyversenyeket azért sorozatban nyertük, és ennek szintén Mihály bátyánk volt az oka. Végül úgy lettem érdemes pionír (Meritul pionierului), hogy még Nyizsnij Novgorodba sem

engedtek el a szüleim a pionír-világdzsemborira, sőt: a Misát sem rendeltük meg a Szovjetunióból.

Ma már nem nagyon jönnek elő ezek a témák, ha leülünk olykor Mihály bátyámmal „összепertusodni”. Fontosabb és szebb dolgok történtek azóta, vele például az, hogy kezelésbe vette a 7-es számú nagyiskolát. Nevet adtak neki, parkosították a környékét, a biológialabor pedig egy újabb szárnyba költözött, amelyet a semmiből húztak föl. Kevesebb a gyerek, de szelölősebb az élet, ez is valami. A csontváz sajnos nincs már meg, pedig annyiszor felöltöztettünk, megittattunk, megszivaroztattunk gyerekfejjel... Egy sokkal nyavalyásabb másával futottam össze legutóbb, és szentül meg vagyok róla győződve, hogy szidolozzák, mint a vasorrú bábát.

Ha itt kerestek, odaát voltunk, és fordítva

Azért sok víz lefolyt a Maroson, ameddig a csontváz emberi jogaira is tekintettel lettünk. A rendszerváltással én is „rendszert váltottam”: bentlakásba költöztem Székelyudvarhelyre, huszonnegyed-magammal. Márkus atya, Szítás tanár úr és a szüleim meghányták-vetették, hogy az lesz a legjobb a gyerekeknek, ha kenyeret kap a kezébe, sose lehet tudni, merre fordul a világ kereke. Vége-hossza nem volt a fikáztatásnak, a gimisek és a képzősök humanizmusa csak annyiban különbözött egymástól, hogy míg előbbieket gyakorlati megfontolásból többnyire zoknit mosattak vagy padlót fényesítettek, addig a mieink például „zongoráztak” rajtunk. Minden fikának megvolt a maga hangjegye – tizenketten voltunk, éppen kitelt belőlünk egy oktatásváraló fekete billentyűkkel egyűtt –, aztán felsorakoztunk, mindenki szépen megfogta a nagylábujját, s aki kapott egyet a hátsó felére a gumipapuccsal, annak ki kellett énekelnie az abszolút hangmagasságot. Micsoda romantika, mennyi virtuozitás volt ebben! De megérte, mert képzős fiúként a gimibentlakásában lakni rengeteg előnnyel is járt: ha itt kerestek, odaát voltunk, és fordítva, a többi tesseneke hozzáképzelnél! Kellemesebb modorúaknak a szakácsnők is kedveztek, itt egy pluszfásírt a krumplipüré alatt, ott egy repeta – előfizetés nélkül. A második emeleti Görög pótlóban pedig gyorsan elrepült az öt esztendő. Egy darabig még visszakiváncoltam a gyönyörű épületbe, felismertek a kapusok, jóban maradtam a szakácsnőekkel, míg nyugdíjba nem vonultak ők is. A tanítóképzőt azóta kiszerezték a szecesszióból, én pedig semleges terepen, a Szent Miklós-hegyen találkoztam legutóbb a kedvenceimmel, akik megtiszteltek azzal, hogy beültek a Paraliturgiánkra. Pálfalvi tanár úr, ha lehet, még ízeesebben szeleteli a mondandóját, mint akkoriban. Szarvas tanárnő, aki nagy lelki egyensúlyban tartotta az irodalmat és a fizikát, még mindig Árpikának nevez. Toró tanárnővel alkalomadtán a szovátai Medve-tóban is összefutunk, akarom mondani „összeúszunk”, s mert annyi mindent tanultam tőle a román nyelv logikájáról, immár csak magyarul váltunk szót. Ékes magyarul, amelyet egy másik Toró tanárnő, az én osztályfőnököm képviselt, és akiről mindent elárul, hogy legutóbb Arany János és Petőfi Sándor levelezését finoman élmetszett kötetben nyomta a kezembe Ráth Mór 1894-es kiadásában.

Egyetemen aztán elszabadult az élet, de ez már egy más lapra tartozik.

LACZKÓ VASS RÓBERT

A Bölcs Diákok országos szintű vetélkedő versenyfelhívása

Milyen utcában laktak a dédszüleim?

A Communitas Alapítvány, az Örökségünk Örei mozgalom, a BBTE Magyar Biológiai és Ökológiai Intézete, a BBTE Kommunikáció, Közkapcsolatok és Reklám Intézete, a BBTE Kémia és Vegyészmérnöki Kar, a BBTE Történelem és Filozófia Kar, Magyar Történelmi Intézet, valamint a BBTE Matematika és Informatika Kar közreműködésével 2016. október – 2017.

értékteremtő hozzájárulásának szélesebb körű megismertetése a fiatalok körében.

Az interdiszciplináris vetélkedőre 3–4 fős csapatok (három–négy 9–12. osztályos diák és egy tanár) jelentkezését várjuk.

Jelentkezni 2016. október 28-ig lehet elektronikus formában a www.bod.comunitas.ro honlapján. Hibásan beírt vagy a verseny folyamán megváltoztatott adatok javítását írásban kérhetik a Communitas Alapítvány munkatársaitól a communitas@rmdsz.ro címen.

Benevezési díj: nincs.

A vetélkedő eseménynaptára

A verseny 3+1 fordulóból áll:

Első forduló: 2016. november 1. – 2016. december 2.

Második forduló: 2016. december 5. – 2017. január 13.

Harmadik forduló: 2017. január 13. – 2017. február 24.

Az 1–3. forduló összesített eredményeinek közzététele: 2017. március 13.

Döntő: 2017. április–május.

A verseny döntője televíziós vetélkedő keretében zajlik.

A mindenkor új feladatlapot, illetve a korábbi forduló feladatlapjához tartozó javítókulcsot minden forduló kezdőnapján 10 órakor tesszük közzé a www.bod.comunitas.ro honlapon.

A megoldásokat legkésőbb a forduló utolsó napján kérjük feltölteni a www.bod.comunitas.ro honlapon regisztrált adatlapra, illetve, amennyiben a kért mellékleteket postázni szükséges, beküldeni a Communitas Alapítvány címére (400489 Cluj Napoca, str. Republicii nr. 60). A megadott időpontnál később elküldött/postázott megoldásokat nem fogadjuk el. (Javasoljuk, hogy a leveleket ajánlva postázzák, így – amennyiben valamilyen küldemény nem jut el hozzánk – igazolni tudják, hogy ez a postahivatal hibája.)

Díjak: Az 1–3. forduló összesített eredményei alapján kiválasztott legjobb csapatok kerülnek a döntőbe. A legjobb csapatok számára egyhetes élménytáborozást szervezünk.

Kapcsolat:

E-mail:

magyaroktatas@magyaroktatas.ro, communitas@rmdsz.ro

Telefon: 0769-675 036 (Mihályfalvi Katalin), 0264-594 570, 0723-250 324 (Communitas Alapítvány)

Postacím: Fundația Communitas, 400489 Cluj-Napoca, str. Republicii nr. 60. (A borítékra kérjük ráírni: BÖD – Országos szintű vetélkedő középiskolások számára.)

Minden csapatnak sok sikert, eredményes együttműködést kívánunk!

augusztus között szervezi meg a VII. Bölcs diákok – országos szintű vetélkedőt Milyen utcában laktak a dédszüleim? címmel. A vetélkedő általános célja a tanulók olvasási készségeinek fejlesztése, valamint az, hogy a diákok felismerjék az egyes tudományágak területéről származó információk közötti összefüggéseket. Az idei évben is fő témakörünk a szülőföld, a honismeret, célunk az erdélyi magyarok színes múltjának, jelenlétének,

Nem kelendő az igazgatói szék

Többtucatnyi erdélyi tanintézetben egyetlen pedagógus sem jelentkezett a meghirdetett igazgatói, aligazgatói állásra az oktatási minisztérium által meghirdetett versenyvizsgán. Szakemberek szerint a távolmaradás egyik oka az lehet, hogy a jelentkezőknek alig egy hónap áll rendelkezésükre, hogy felkészüljenek a megmérettetésre, másrészt sokan nem felelnek meg a kritériumoknak. Szakértők szerint az igazgatói tisztség eddig sem volt népszerű a pedagógusok körében. A több szakaszból álló versenyvizsga október 12-én kezdődött, a pályázók nevét tartalmazó listákat október 7-én hozták nyilvánosságra. Kiss Imre Kovászna megyei főtanfelügyelő a témában tartott sajtótájékoztatón rámutatott: a megyében 81 igazgatói és 42 aligazgatói állást hirdettek meg, ezek közül 16, illetve 17 vezetői tisztségre senki nem jelentkezett. Hangsúlyozta: az előírások szerint nem áll módjukban meghosszabbítani a jelenleg tisztségben lévő igazgatók kinevezését, így attól tart, nehezen találnak jelöltet, akit az üresen maradt tisztségre kinevezzenek. Hargita megyében 134 igazgatói állást hirdettek meg, ezek közül 110-re jelentkeztek összesen 120-an, 24 tanintézetben nem volt kelenő a vezetői tisztség. A 66 aligazgatói állás közül 31 betöltésére jelentkezett 34 személy, és 35 maradt üresen, ismertette Bartolf Hedvig. A tanfelügyelő elmondta, egyelőre nem tudni, mi lesz azokkal az iskolákkal, óvodákkal, amelyek vezetésére nincs jelentkező, nem tartja kizártnak, hogy ezek élére a tanfelügyelőség nevez ki majd ki ideiglenesen igazgatót.

Az oktatási tárca az új tanév kezdete előtt jelentette be, hogy többéves várakozás után versenyvizsgát ír ki az igazgatói és aligazgatói állásokra, majd szeptember közepén miniszteri rendelettel hagyta jóvá a vizsgák módszertanát. Király András, az RMDSZ kisebbségi oktatásért felelős államtitkára elmondta, hogy a vizsga országos és helyi szakaszból áll. A kalendárium szerint a jelentkezőknek szeptember 13. és október 2. között kellett beiratkozni, az október 12-i írásbeli vizsgán a menedzseri képességeket mérték fel. A tanfelügyelőségek által szervezett második szakasz további két vizsgából

áll: az önéletrajzban foglaltak kiértékelése, valamint a jelölt iskolafejlesztési, cselekvési tervének, illetve menedzseri tervezetének bemutatása a megyei bizottság és a minisztériumi küldöttek előtt. Az államtitkár arra is rámutatott, hogy a magyar, illetve más nemzeti kisebbségek iskolái esetében a pályázónak dokumentumokkal kell igazolnia az adott nyelv ismeretét. A többtagozatos iskolák esetében pedig a vezetők egyikének szintén ismernie kell azon kisebbség nyelvét, amelyen az oktatás folyik. A módszertan azt is előírja, hogy a magyar tannyelvű, illetve a több tagozatos iskolák esetében az igazgatói és aligazgatói versenyvizsgára jelentkezőknek rendelkezniük kell az RMDSZ megyei vezetőségének jóváhagyásával, más kisebbségek esetében pedig a kisebbségeket képviselő parlamenti csoportnak kell jóváhagynia a pályázó jelentkezését. Király András elmondta, hogy az anyanyelvismeret tanúsítására elfogadják a tanulmányi oklevelet a szaknyelv feltüntetésével, a tanári kinevezést a tanítási nyelv feltüntetésével, a nyelvvizsgát vagy az RMDSZ megyei szervezetei által kibocsátott igazolást. A vizsgabizottság tagjai közé két személyt a helyi önkormányzat nevesít, valamint a szülői bizottság részéről is részt vehet megfigyelőként egy erre kijelölt személy. Az egyházi iskolák képviselője szintén megfigyelői státussal lehet jelen a vizsgákon.

A pályázónak a következő feltételeket kell teljesíteni: felsőfokú végzettséggel kell rendelkeznie; tagja kell legyen az országos, oktatásért felelős szakértői testületnek; címzetes tanár kell legyen, aki legalább kettes fokozati vizsgával vagy doktori címmel rendelkezik; az utóbbi négy tanévben „nagyon jó” minősítést kellett elérnie az év végi kiértékeléseken, illetve nem indulhatott fegyelmi eljárás ellen; nem lehet jogerős büntetőperes végzés ellene, és egészségügyi szempontból is meg kell felelnie a tisztség betöltéséhez. Az eredményeket november 18-án közlik, fellebbezni november 21–23. között lehet. Az óvások elbírálására, illetve a végleges eredmények kifüggesztésére november 24. és december 9. között kerül sor. A végleges döntéseket december 16-án

értvényesíti a megyei tanfelügyelőség vezetőtanácsa, és továbbítja a szakértőnek.

Elítéli a Maros megyei diszkriminációt

Elítélte az Országos Diszkriminációellenes Tanács (CNCD) a Maros megyei tanfelügyelőség azon döntését, mely kimondta, hogy a magyar pedagógusok csak aligazgatói tisztségekre pályázhatnak a megyei vegyes tannyelvű iskoláiban. „Szeptember 28-án, szerdán az Országos Diszkriminációellenes Tanács elítélte a Maros megyei tanfelügyelőség vezetőtanácsának azt a határozatát, amely a kisebbségi oktatás számára rendkívüli fontossággal bír. Maros megyében ugyanis 167 tanintézet esetében hirdettek versenyvizsgát. A megyei tanfelügyelőség vezetőtanácsa úgy határozott, hogy 44 intézmény esetében – ahol kisebbségi nyelven is folyik az oktatás – csak aligazgatói tisztségre pályázhatnak az adott kisebbség sorából származó jelöltek” – mutatott rá a döntés diszkriminatív voltára Király András, az RMDSZ oktatásügyi államtitkára. A szakpolitikus hangsúlyozta, hogy azok a kisebbségi oktatásban dolgozó személyek, akik úgy érzik, hogy akár tagozatos iskolában is megállnák a helyüket intézményvezetőként, megpályázhatják mindkét tisztséget. Az Országos Diszkriminációellenes Tanács egyébként a határozat visszavonására szólította fel a tanfelügyelőséget, rámutatva, hogy ellenkező esetben eljárást indít az intézmény ellen. „A szerdán megjelent procedura tisztázza, hogy azon személyek, akik több igazgatói vagy aligazgatói tisztségére is pályáznak, írásbelizni csak egy helyszínen fognak. Az írásbeli vizsga sikeressége pedig kizáró jellegű” – hívta fel a figyelmet Király András. A Maros megyei tanfelügyelőség utólag visszavonta a határozatot.

Csökken

a diáklétszám Háromszéken

780 fővel csökkent a diáklétszám Kovászna megyében a 2016/2017-es tanévben, hívta fel a figyelmet Kiss Imre főtanfelügyelő. Rámutatott: a tanulók száma évről évre csökken, de az oktatási minisztérium ennek ellenére idén is jóváhagyta a javasolt pedagógusi létszámot, és a bérekhez szükséges keretet is

biztosítja. Emlékeztetett, hogy az előző tanévben 54 tanügyi állásra nem volt pénzügyi keret, ezeket költségvetés-kiegészítésből fedezték. Kovászna megyében a 2703 tanügyi állást 2746 személy tölti be, ezek közül 47 katedrát foglalnak el az óraadók, 37-et a betanítók, 42-t pedig nyugdíjasok. Hatvanheten nem rendelkeznek megfelelő szakképesítésű végzettséggel, 46-nak van ugyan felsőfokú oklevele, de nem az oktatás területén. Mindössze tizenkilencen tanítanak érettségivel, elsősorban kis létszámú, vidéki román tanintézetekben.

Kínaiul tanulnak a székelly diákok

Nyolc Hargita megyei iskola kapcsolódik be a Konfucius-programba, így az idei tanévben több mint 500 székellyföldi diák nyerhet betekintést a kínai kultúrába, illetve elsajátíthatja a kínai nyelv alapjait az országos program keretében. A csíkszeredai Apáczai Csere János Pedagógusok Házában szervezett konferencián elhangzott, a megyének tavaly nyílt először lehetősége arra, hogy csatlakozzon a programhoz, akkor a megye hat iskolájának 256 diákja tanulhatta szervezett formában, iskola-időn kívül a kínai nyelvet két kínai tanár segítségével. Idén kétszer ennyinek van erre lehetősége, Csíkszeredában négy, Gyergyószentmiklóson és Maroshévízen két-két tanintézetben lesz kínai nyelv-oktatás. Jean-Adrian Andrei Hargita megyei prefektus a program megnyitóján rámutatott: a diákok nemcsak kínaiul, hanem angolul is tanulnak, tehát kétszeresen hasznos a programban való részvétel. Barti Tihamér, a megyei önkormányzat alelnöke ugyanakkor azt javasolta a szervezőknek, hogy tegyék az elérhetővé a többi iskola diákjai számára is. Görbe Péter főtanfelügyelő válaszként elmondta, nyitottak arra, hogy más iskolák diákjait is befogadják, ugyanakkor a program sikereként értékelte, hogy nőtt az idény iránta az iskolák részéről. A világszerte elterjedt programot ismertető Song Shaofeng egyetemi tanár elmondta, hogy Romániában 2007-ben alakult meg a Konfucius-intézet.

Támogatást

a szamosújvári magyar iskolának

Több mint 11 millió forinttal támogatja a magyarországi Pallas Athéné Domus

Concordiae Alapítvány a szamosújvári szörvány-iskolaközpont taneszközeinek a fejlesztését, elfogadva a pályázó Téka Alapítvány és a PADOC Alapítvány pályázatát. Utóbbiak célja, hogy a szörvány magyar közösségekből származó diákok használható, versenyképes tudást szerezzenek szülőföldjükön. A magyarországi alapítvány közleménye szerint az idén ősszel megnyílt Mezőségi Magyar Oktatási Központ bruttó 11 355 739 forintnyi támogatást kap, a támogatók azt remélik, az összeggel hozzájárulnak a magas színvonalú, jól felszerelt oktatás biztosításához az intézményben. A támogatásból megvásárolhatják az oktatási folyamathoz szükséges korszerű oktatástechnikai eszközöket, a magyar nyelvű oktatási segédanyagokat és a nyelvi fejlesztést elősegítő taneszközöket, továbbá az adomány hozzájárul az intézmény oktatóinak képzéséhez is, derül ki a közleményből.

Tanszercsomag

az ökumenikus segélyszervezettől

Rászoruló erdélyi magyar családoknak és árva gyermekeknek gyűjtött tanszeradományt a Magyar Ökumenikus Segélyszervezet, ezekből 150-et Marosvásárhelyen, a Lazarenum Alapítvány székhelyén osztottak szét. Az akció keretében hetven általános iskolás, nyolcvan középiskolás és néhány egyetemista jutott hozzá az egyenként tízezer forint értékű adományhoz. Molnár Heléna Timea, az alapítvány szociálpedagógusa szerint főként a mélyszegénységben élő többgyerekes mezőségi családok részesültek támogatásban, de tanszercsomagot kaptak a marosvásárhelyi Lídia Gyermekotthon és az utcagyerekeket felkaroló Pici Ház lakói is. A segélycsomag a tanszerek mellett ünneplőruhát és tornafelszerelést is tartalmaz, ezeket később juttatják el a családokhoz. A Magyar Ökumenikus Segélyszervezet ötödik éve szervezi meg a programot, az erdélyiek mellett magyarországi és kárpátaljai iskolásokat is segítettek.

Több magyar elsőéves a BBTE-n

Két százalékkal nőtt a hallgatók száma a kolozsvári Babeş-Bolyai Tudományegyetemen (BBTE), ugyanakkor az

oktatási kínálat is bővült, mutatott rá Soós Anna, a magyar tagozatért felelős rektorhelyettes. Kifejtette: október 3-án csaknem tizenötezer elsőéves kezdte meg felsőfokú tanulmányait az intézményben, közülük több mint kétezeren a magyar tagozaton. A magyar tagozaton 1093 elsőéves jutott be államilag támogatott helyekre, a tandíjköteles helyeken pedig további 588 hallgató kezd el egyetemi tanulmányait. A magiszteri szakokon 458 magyar diák tanulhat anyanyelvén. A kolozsvári egyetem iránt továbbra is sok külföldi diák érdeklődik: a BBTE-re többségében magyarországiak jelentkeznek, akiknek körében a pszichológia a legnépszerűbb. Az új tanévben alapképzésen 243, magiszteri szinten pedig 183 szakot indítottak. Markó Bálint rektorhelyettes arról számolt be, hogy hamarosan létrehozna egy posztgraduális intézetet, amely számára kutatásra szánt pénzalapot különítenek el, és a tervek szerint tíz külföldi kutatót csábítanak Kolozsvárra.

Cemo: van még javítanivaló

A Civil Elkötelezettség Mozgalom (Cemo) szerint tovább romlott a magyar nyelvhasználat helyzete a marosvásárhelyi tanintézetekben. Mint rámutatnak, hiába állapította meg a diszkriminációt az illetékes országos tanács, a vásárhelyi iskolák kétnyelvűsége terén csak ott javult a helyzet, ahol a szülők közbeléptek. A tanintézetek kommunikációja, oklevelei, faliújságai, a magyar gyerekekkel, szülőkkel történő írásbeli tájékoztatás is kizárólag románul zajlik, és a magyar feliratok is hiányoznak, mutattak rá szeptemberi sajtótájékoztatójukon a Cemo vezetői. Szigeti Enikő ügyvezető elnök emlékeztetett, hogy a 2009-ben indított Kétnyelvűség az oktatásban program keretében felmérték a város 45 jogi személyiséggel rendelkező tanintézetét, amelyekben, kettő kivételével közösen tanulnak a román és magyar diákok. Utóbbiak nyelvi jogainak betartását vizsgálva kiderült, szinte mindenhol hiányoznak a magyar feliratok, tájékoztatók, és a legtöbb iskolában az adminisztrációs személyzet sem beszél magyarul.

P. M.